

ЛІТАРАТУРА і МАСТАЦТВА

ОРГАН СЯУЗА СОВЕЦІХ ПІСЬМЕНІКАУ БЕЛАРУСІ, КІРАУНІЦТВА ПА СПРАВАХ МАСТАЦТВА ПРЫ СОВЕЦЕ МІНІСТРАУ БССР, МІНІСТЭРСТВА КІНЕМАТАГРАФІІ БССР І КАМІТЭТА ПА СПРАВАХ КУЛЬТУРНА-АСВЕТНЫХ УСТАНОУ ПРЫ ССЭЦЕ МІНІСТРАУ БССР.

№ 46 (693)

Субота, 13 лістапада 1948 года

Цана 50 кап.

Таварышу І. В. СТАЛІНУ

Дарагі Іосіф Вісарыявіч!
Урачыстае паседжанне Маскоўскага Савета дэпутатаў працоўных, сумесна з прадстаўнікамі партыйных, грамадскіх арганізацый і Совецкай Арміі, прысвечанае 31-й гадавіне Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі, шле Вам, мудраму правадзю і настаўніку савецкага народа, палнае, сардэчнае прывітанне!

Народы Савецкага Саюза сустрапаюць слаўную трыццаць першую гадавіну Кастрычніка ў абстаноўцы самаадданай барацьбы за дзятэрміновае выкананне і перавыкананне плана пасляваеннай п'яцігодкі. Кіруючы сваім выпрабаваным асяродкам — камуністычнай партыяй, савецкія людзі не шкадуюць сіл і працы для ўсааблення ў жыццё Вашых, таварышу Сталін, геніяльных прадначартанняў па далейшаму развіцці і ўмацаванню нашай сацыялістычнай дзяржавы.

Буйнейшы перамогі атрыманы ў працоўным годзе нашай прамысловасці, транспарту і сельскай гаспадаркі. Ажыццёлена адна з важнейшых задач пасляваеннай п'яцігодкі — дасягнуты значна перавышан даваенны ўзровень. Далей уперад пайшла наша сацыялістычная культура і навука. Няўхільна павышаецца матэрыяльная і культурная ўзровень жыцця працоўных. Ва ўсім гэтым з новай сілай сказваюцца найвялікшыя перавагі савецкага ладу, сацыялістычнай сістэмы гаспадаркі перад капіталізмам.

Разам з усім савецкім народам сур'ёзных поспехаў дабіліся працоўныя нашай слаўнай сталіцы Масквы і Маскоўскай вобласці.

Больш 1.000 прадпрыемстваў сталіцы і вобласці завяршылі да 31-й гадавіны кастрычніка выкананне гадавога плана. Да 5 лістапада прадпрыемствы прамысловасці, транспарту і сельскай гаспадаркі масквы і вобласці далі краіне звыш 1.800 мільянаў рублёў звышпланавых наапаўненняў. І калгасніцы, работнікі МТС і саўгасаў Маскоўскай вобласці, і калгасніцы, работнікі МТС і саўгасаў Маскоўскай вобласці, да 7 верасня, выканалі план хлебападарожжа, далі звыш плана каля 700 тысяч пудоў і таскама дзятэрміновае выкананне дзяржаўнага плана па бульбах, гародніне, малаку і маслу. За 10 месяцаў па паўдзавана 136 сельскіх электрастанцый і навапа звыш 1.000 калгасаў.

Таварышу Сталін! Працоўныя сталіцы штодзённа Вашы беспрыпынныя клопаты аб ласкоў, аб палепшэнні масквычю. У гіганцкіх маштабах вядуцца развіццёвыя і рэканструкцыйныя працы па рэканструкцыі сталінскага генеральнага плана рэканструкцыі масквы. Шырока разгарнулася жыллёвае будаўніцтва. У гарадах і яго прыгарадах будуюцца больш 2.000 дамоў. Будуюцца новыя лінія метрапалітэна. Паўным ходам ідуць работы па дарожнаму будаўніцтву, па добраўпарадкаванню і азелененню вуліц і плошчаў. Гарадскі транспарт папоўняецца новым удасканаленым рухомым саставам. З часу пуску збудаванага па Вашай ініцыятыве газавога Сарагаў — масква каля мільёна масквычю атрымалі газ у сваё жыццё. Расце спажыванне харчовых і прамысловых тавараў. Большы сетка гарада ўзраста на 20 процантаў у параўнанні з даваенным перыядам. Развіваецца і палепшаецца рашчок, культурна-асветных устаноў.

Ія клопаты аб патрэбах працоўных магчымыя толькі ў тэ перамагшлага сацыялізма!

Дарагі таварышу Сталін! Працоўныя падзвігі савецкіх людзей у вядуцца самым яркім выжываннем вярхоўнай адданасці народа вялікаму кіраўніку і настаўніку — Сталіну, сведчаннем поўнай і аднадушнага падтрымкі працоўнымі палітыкі большасцівай партыі і савецкага урада.

Новай сілай праявілася роля нашай вялікай сацыялістычнай Радзімы, як авангарда дэмакратычнага лагера, плоту усяго прадавага чалавецтва ў барацьбе за трывалы мір і народную дэмакратыю.

Разгортваючы мірнае будаўніцтва, народы Савецкага Саюза тільна сочаць за інтрыгамі міжнароднай імперыялістычнай акупацыі, якая імкнецца навазач чалавецтву новую крывава-ваіну. Працоўныя нашай краіны памятаюць, што самай трывалай і надзейнай гарантыяй міру з'яўляецца далейшае развіццё і магутнасці вялікага Савецкага Саюза.

Мудрая сталінская знешняя палітыка, накіраваная да змагання за мір, міжнароднага супрацоўніцтва і бяспакі нава, выклікае сімпатыі і падтрымку прагрэсіўных людзей усяго свету.

Яшчэ адна, таварышу Сталін, на пытанні карэста «Ірадыя» выкрылі палітыку цэпарашных кіраўніцтваў і Англіі, як палітыку агрэсіі, палітыку развівання і ваіны. Вашы словы аб магчымасці грамадскіх сіл, стаяць за мір, знайшлі гарачы водгук у сэрцах мільянаў людзей ва ўсім свеце.

Дарагі Іосіф Вісарыявіч! Ад імя ўсіх працоўных Масквы і Маскоўскай вобласці запэўняю Вас, што маскоўскія работнікі, калгаснікі і інтэлігенцыя яшчэ вышэй узнімуць сацыялістычнага спаборніцтва, яшчэ больш наамабудуць будучыца за дзятэрміновае выкананне і перавыкананне пасляваеннай п'яцігодкі, за далейшы ўздым нашай сацыялістычнай імякі, за новы росвіт савецкай навукі і культуры.

І жывем у такіх вон, калі ўсе шляхі гістарычнага развіцця да камунізма. Гэтыя шляхі ўказаны чалавецтву бясчымным Леніным, узваны Вамі, нашым любімым настаўнікам і лідарам! Пад Вашым выпрабаваным і мудрым кіраўніцтвам аб'яма поўнай перамогі камунізма ў нашай краіне.

Даем Вам, Іосіф Вісарыявіч, многіх год здароўя на дзе народаў нашай савецкай Радзімы, на карысць усяго людзінскага чалавецтва.

Хай жыве 31-я гадавіна Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі!
Хай жыве наша магутная савецкая Радзіма!
Хай жыве наш родны Савецкі ўрад!
Хай жыве гераічная партыя Леніна — Сталіна!
Хай вялікаму правадзю савецкага народа, роднаму лідару Сталіну!

31 гадавіна Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі

Даклад В. М. МОЛАТАВА на ўрачыстым паседжанні Маскоўскага Савета 6 лістапада 1948 года

Таварышу!
Сёння мы святкуем 31-ю гадавіну Сацыялістычнай рэвалюцыі ў нашай краіне.
Працоўныя Савецкага Саюза сустракаюць гэтую гадавіну Вялікага Кастрычніка слаўнымі перамогамі трэцяга, рашаючага года пасляваеннай п'яцігодкі. Шырыцца і мацнее сацыялістычнае спаборніцтва ў рабочым класе, сярод калгаснага сялянства, у радах савецкай інтэлігенцыі, з кожным днём памнажаючы поспехі народаў СССР у справе будаўніцтва камунізма. Творчыя намаганні савецкіх людзей накіраваны на ажыццяўленне вялікіх планаў уздыму прамысловасці і сельскай гаспадаркі небывалага размаху і значэння. На нашых вачах расце эканамічная магутнасць Савецкага Саюза, ідзе няўхільны ўздым матэрыяльнага добрабыту нашага народа. Усё больш мацнее дружба народаў СССР, акрыленых савецкім патрыятызмам, праякнутых бязмежным давер'ем і любоўю да Сталінскага кіраўніцтва нашай краіны.

Кастрычніцкая рэвалюцыя паклала пачатак крушэнню сістэмы капіталізма, але на працягу амаль трох дзесяцігоддзяў Савецкі Саюз быў адзінай краінай сацыялізма. Пасля другой сусветнай ваіны ад капіталізма адпалі такія краіны Еўропы, як Польшча, Румынія, Чэхаславакія, Балгарыя, Венгрыя, Албанія, Югаславія. Гіганцкімі крокамі пра-соўваецца ўперад народна-вызваленчы рух у залежных і каланіяльных краінах. Не гледзячы на ўсе перашкоды, дэмакратычныя сілы растуць і загартоўваюцца ў барацьбе з сіламі рэакцыі ў краінах капіталізма. Усё больш расце міжнародны аўтарытэт СССР, як галоўнай апоры дэмакратычнага і антыімперыялістычнага лагера, які супрацьстаяць лагеру імперыялізма і агрэсіі.
Пад вялікім сцягам Леніна — Сталіна наш народ ідзе ўперад, з задавальненнем аглядаючыся на прайдзеныя годы гераічнай барацьбы і слаўных перамог, поўны ўпэўненасці ў сваю будучыню.

гадовым плане шырокая праграма палепшання быту працоўных і ўмоў іх працы паспяхова ажыццяўляецца.

Зразумела, мы не будзем супакойвацца на дасягнутых поспехах. Мы не забудзем таксама аб тым, што рад галін цяжкай і лёгкай прамысловасці, дзе да гэтага часу адчуваюцца разбуральныя вынікі ваеннага перыяду, яшчэ не дасягнулі даваеннага ўзроўню і яшчэ нярэдка не вядзецца належнай барацьбы за палепшанне якасці прамысловай прадукцыі. Разам з тым, наяўныя дасягненні дазваляюць нам паскорыць уздым адстаючых галін прамысловасці і забяспечыць дзятэрміновае выкананне пасляваеннай п'яцігодкі прамысловасці. Партыя кіліча нас уперад, — яшчэ лепш арганізаваць і разгарнуць на прадпрыемствах і ў калгасах планамерную барацьбу за выкананне п'яцігодкі ў чатыры год.

У Савецкім Саюзе мае месца агульны і няўхільны ўздым прамысловасці, якой кіруе сацыялістычная дзяржава. Цяпер на гэты шлях сталі таксама краіны народнай дэмакратыі. Гэтага нельга сказаць аб краінах капіталізма, хоць яны пацярпелі ад ваіны ў невымерна меншай ступені, чым СССР і чым дзяржавы новай дэмакратыі.

У Злучаных Штатах Амерыкі прамысловасць за раз не мае і 80 процантаў ад узроўню 1943 года, калі яна, жывячыся велізарнымі ваеннымі заказамі, дасягнула свайго найвышэйшага ўзроўню. Не гледзячы на гэта, прыбыткі амерыканскіх акцыянерных кампаній прадаўжаюць расці. Калі ў 1949 годзе гэты прыбыткі складалі 6,4 мільярда далараў, а ў разгар ваіны яны перавышалі 24 мільярды далараў за год, то ў мінулым годзе прыбыткі амерыканскіх манапалій дасягнулі амаль 30 мільярдаў далараў. З другога боку, заробатная плата амерыканскіх рабочых за апошнія годзі рэзка адстае ад росту цен, што азначае значнае пагоршэнне становішча рабочага класа. Калі па афіцыйных паведамленнях колькасць беспрацоўных у Злучаных Штатах толькі ледзь перавышае два мільёны чалавек, што па многіх дадзеных пераўменшана па крайняй меры ў тры разы, то колькасць публічнаспрацоўных, працуючых няпоўны тыдзень, нават па афіцыйных дадзеных, дасягае ўжо звыш васьмі мільянаў чалавек.

Або вазьміце Францыю, дзе становішча рабочага класа і рэальнае ўсеагульную ўвагу. Рэальная заробатная плата французскіх рабочых, з прычыны павышэння цен на тавары, упала да пасляваеннага года ў два разы. З апублікаваных дадзеных стала вядома, што ў першым паўгоддзі гэтага года прыбыткі французскіх капіталістаў складалі 43 процанты ад усяго нацыянальнага прыбытку Францыі, а заробатная плата рабочых і служачых толькі 39 процантаў гэтага нацыянальнага прыбытку. Гэтыя дадзеныя паказваюць, што прыбыткі французскіх капіталістаў значна перавышаюць уся суму заробатнай платы, якую атрымліваюць усе рабочыя і служачыя Францыі.

У той час, як уздым нашай прамысловасці цалкам грунтуецца на нашых унутраных рэсурсах і працоўных намаганнях савецкіх людзей, у капіталістычных краінах Еўропы ўсё будуча на разліках атрымання крэдытаў ад «амерыканскага дзятэрміна».

Усім вядома шуміха вакол «плана Маршала» ў Еўропе. Гэты план рэкламуецца, як выратавальная

(Працяг на 2 стар.)

І. На новым уздыме

У аснове ўсёй работы нашага народа пасля перамогага заканчэння Вялікай Айчыннай ваіны ляжаць вядомыя ўказанні таварыша Сталіна:

«Заканчыўшы ваіну перамогай над ворагамі, Савецкі Саюз уступіў у новы, мірны перыяд свайго гаспадарчага развіцця. У сучасны момант перад савецкім народам стаіць задача — замацаваць заваяваныя пазіцыі, рушыць далей уперад да новага гаспадарчага уздыму. Мы не можам абмяжоўвацца замацаваннем гэтых пазіцый, бо гэта прывяло-б да застою, — мы павінны рушыць далей уперад, каб стварыць умовы для новага магутнага уздыму народнай гаспадаркі. Мы павінны ў найкарцейшы тэрмін залчыць раны, нанесеныя ворагам нашай краіне, і аднавіць даваенны ўзровень развіцця народнай гаспадаркі з тым, каю значна перавысілі ў бліжэйшы час гэты ўзровень, павысіць матэрыяльны добрабыт народа і яшчэ больш умацаваць ваенна-эканамічную магутнасць Савецкай дзяржавы».

Цяпер усе бачаць, што савецкія людзі паспяхова ажыццяўляюць гэтую Сталінскую праграму трывалата замацавання заваяваных пазіцый і далейшага руху ўперад, да новага гаспадарчага уздыму.

Калі план першага года пасляваеннай п'яцігодкі не быў поўнасьцю выкананы, паколькі ў першы пасляваенны год многа сіл пайшло на перавод прамысловасці з ваенных рэк на рэйкі мірнага развіцця, а таксама з прычыны ўзнікшых дадатковых цяжкасцяў у сувязі з засухай і неуродам 1946 года, го ўжо ў другі год п'яцігодкі становішча палепшылася па ўсім гаспадарчаму фронту. У 1947 годзе наша прамысловасць не толькі выканала, але і значна перавыканалала свой гадавы план. У выніку гэтага быў поўнасьцю выкананы і агульны план д-ух першых год пасляваеннай п'яцігодкі. Вялікім дасягненнем савецкага народа быў той факт, што ўжо ў канцы мінулага года наша прамысловасць узнялася да ўзроўню даваеннага, 1940 года.

Пры такім становішчы рашаючае значэнне для выканання пасляваеннага п'яцігадовага плана мае сёлеты, трэці год п'яцігодкі. Ад поспехаў нашай работы, ад работы партыйных арганізацый, профсаюзаў, камсамола залежыць выкананне усёй п'яцігодкі і, што асабліва важна, магчымасць яе дзятэрміновага выканання. А мы ведаем, што ідэя дзятэрміновага выканання п'яцігодкі глыбока пранікла ў сядомасць рабочага класа.

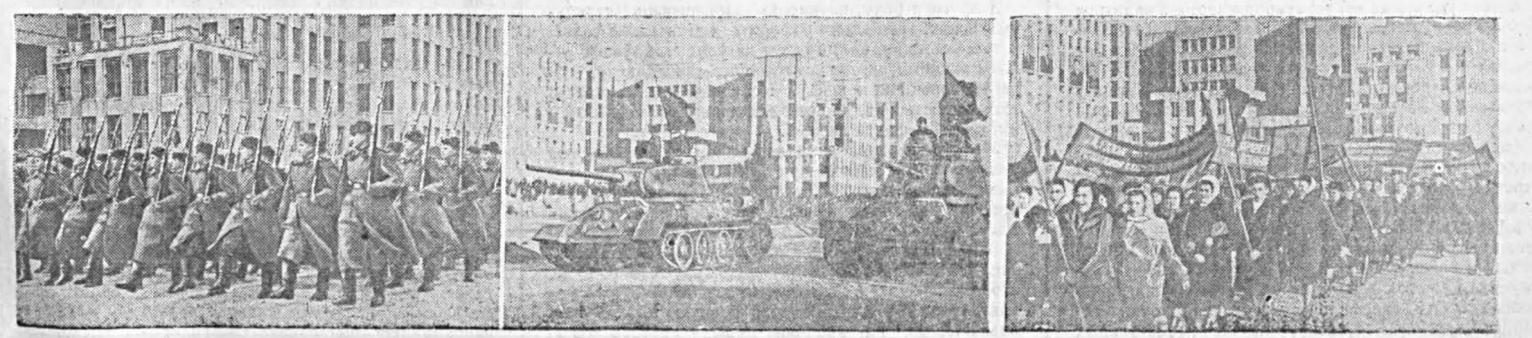
Яшчэ ў мінулым годзе рабочыя і работніцы Ленінграда звярнуліся да рабочых і работніц усёй краіны з заклікам выканаць п'яцігодку ў чатыры годзі. Гэты заклік знайшоў найшырэйшы водгук. Мы дабіліся таго, што ў першым квартале бегучага года не было звычайнага зніжэння выпрацоўкі прамысловай прадукцыі ў параўнанні з апошнімі месяцамі папярэдняга года. У гэтым годзе наша прамысловасць з квартала ў квартал ідзе з перавыкананнем устаноўленых заданняў. За першыя 9 меся-

цаў валавая прадукцыя прамысловасці дала прырост у 27 процантаў супраць адпаведнага перыяду мінулага года. Адзін гэты факт гаворыць аб тым, як хутка ідзе пасляваеннае аднаўленне і эканамі-

мічны ўздым нашай дзяржавы. Аб гэтым-жа сведчыць і той факт, што ў бегучым годзе наша прамысловасць ідзе на такім узроўні, які на 17 процантаў вышэй даваеннага, 1940 года. (Апладысменты).

Разам з аднаўленнем і ростам прамысловасці ідзе ўздым матэрыяльнага добрабыту рабочага класа. Фонд заробатнай платы рабочых і служачых у гэтым годзе амаль у два разы перавышае фонд заробатнай платы 1940 года. Ідзе шырокае жыллёвае будаўніцтва, будаўніцтва школ, больніц, дамцоў адпачынку, культурных устаноў. Прынятая ў п'яці-

Парад войск і дэмакратыя працоўных на плошчы Леніна ў горадзе Міневу ў дзень 31-й гадавіны Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі.

31 гадавіна Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэвалюцыі

Даклад В. М. МОЛАТАВА на ўрачыстым паседжанні Маскоўскага Савета
6 лістапада 1948 года

(Працяг.)

справа для пасляваеннага аднаўлення еўрапейскай эканомікі. Калі паслухаць некаторых англійскіх або французскіх дзяржаўных дзеячоў, то бачыцца, як амерыканскія крэдыты на «плану Маршалла» нібыта немагчыма забяспечыць эканамічнае аднаўленне краін Еўропы. Аднак, амерыканскія далары, якія ў гэтым годзе паяжылі ў кішэні еўрапейскіх капіталістаў па крэдытнаму плану ЗША, не далі сапраўднага ўздыму прамысловасці ў краінах капіталістычнай Еўропы. Яны і не могуць даць гэтага ўздыму, таму што амерыканскія крэдыты прызначаны не для таго, каб аднаўляць і ўзняць канкуруючую са Злучанымі Штатамі Амерыкі прамысловасць еўрапейскіх дзяржаў, а для таго, каб забяспечыць больш шырокае збыт амерыканскіх тавараў у Еўропе і каб паставіць гэтыя дзяржавы ў эканамічную і палітычную залежнасць ад панауючых у Злучаным Штатах капіталістычных манополі і іх агрэсіўных планаў, не лічачыся з інтарэсамі саміх народаў Еўропы.

У адрозненне ад гэтага пасляваеннае аднаўленне і ўздым прамысловасці ў СССР не знаходзіцца ў залежнасці ад якіх-небудзь капіталістычных краін і цалкам служыць задавальненню патрэб свайго народа.

Як прамысловасць, так і сельская гаспадарка Савецкага Саюза ўступіла ў перыяд новага магутнага ўздыму.

Вось некаторыя факты.

У гэтым годзе завалы збор збожжавых культур ужо дасягнулі ўзроўню даваеннага, 1940 года. Мы дасягнулі гэтага, не гледзячы на тое, што пасеўныя плошчы яшчэ не дайшлі да даваеннага ўзроўню і яшчэ не пакрыты ў сельскай гаспадарцы тым жа цяжкімі стратамі ў трактарах і сельскагаспадарчых машынах, якія мелі месца ў час варажэй акупацыі. Тым большае значэнне мае той факт, што ў выніку больш правільнага выкарыстання найаўня тэхнікі і значнага палепшэння арганізацыі працы калгаснікаў і калгасніц, ураджайнасць збожжавых культур у гэтым годзе перавысіла ўраджайнасць даваеннага, 1940 года. Цяпер мы добра ведаем, што нашы галоўныя задачы ў сельскай гаспадарцы заключаюцца ў тым, каб дабіцца далейшага павышэння ўраджайнасці збожжавых, а таксама іншых сельскагаспадарчых культур.

Усім вядома, наколькі паспяхова быў ход хлебаарыштовак у гэтым годзе, чаму наш Урад заўсёды надаваў важнейшае значэнне. Спартыўнасць, якое разгарнулася паміж абласцямі і раёнамі, а таксама паміж рэспублікамі, дало сур'езныя вынікі. Вы ведаеце аб гэтым па шматлікіх пісьмах на імя таварыша Сталіна, якія апублікаваны ў нашым друку. Не гледзячы на засуху на вялікай тэрыторыі Паволжжа, план хлебаарыштовак у гэтым годзе паспяхова заканчваецца выкананнем. Цэлы рад абласцей і краёў здалі дзяржаве збожжа значна больш, чым у мінулым годзе, і больш, чым яны здавалі ў даваенныя гады. Дастаткова сказаць, што ў гэтым годзе здадзена больш збожжа, чым у мінулым годзе, па Украіне на 131 мільёна пудоў, па Паўночнаму Кавказу на 77 мільёнаў пудоў, па Сібіры на 40 мільёнаў пудоў. Цяпер не толькі поўнасцю забяспечана бягучае снабжэнне насельніцтва хлеба, але і створаныя неабходныя дзяржаўныя запасы на будучы час.

У мэтах паскарэння далейшага ўздыму сельскай гаспадаркі, — збожжа, баваўны, буркоў і іншых культур, а таксама стварэння кармавой базы для ўсебаковага ўздыму жывёлагадоўлі, дзяржавай разгортваюцца шырокія мерапрыемствы па павышэнню агра-тэхнічнай культуры ў калгасах і саўгасах, па забяспечанню мінеральнымі ўгнаеннямі і ўсім патрэбнымі машынамі. Пры падтрымцы дзяржавы калгасы змогуць цяпер узяць усе галіны грамадскай жывёлагадоўлі пры адначасовым павышэнні яе прадукцыйнасці. Сельская гаспадарка атрымае ў гэтым годзе ад дзяржавы ў тры разы больш трактараў, у два разы больш аўтамабіляў, у два разы больш сельскагаспадарчых машын, чым у даваенныя, 1940 годзе. Дзяржавай праводзіцца ўсё новыя і новыя мерапрыемствы, каб усмярна ўзяць тэхнічную базу сельскай гаспадаркі, аблегчыць працу калгаснікаў і павысіць прадукцыйнасць іх працы.

У гэтым годзе асабліва шырока разгарнулася спартыўнасць у калгасах і саўгасах, што з'яўляецца заслугай, перш за ўсё, нашых партыйных арганізацый. Адначасова з гэтым калгасы пачалі больш паспяхова весці барацьбу з гультаямі і дезарганізатарамі калгаснай працы, а гэта будзе садзейнічаць далейшаму палепшэнню арганізацыі калгаснай вытворчасці і ўздыму добрыту калгаснай вёскі. Мінулагодняе рашэнне Урада аб узнагароджванні за вялікія поспехі ў сельскай гаспадарцы адыграла важную ролю ва ўздыме сацыялістычнага спартыўнасці ў вёсцы. Мы маем цяпер тысячы Герояў Сацыялістычнай Працы ў калгасах, а таксама сярод работнікаў саўгасаў. Дзесяткі тысяч калгаснікаў і калгасніц узнагароджаны арденамі і медаламі за вялікія дасягненні ў сельскагаспадарчай працы. У гэтым годзе прынята рашэнне павысіць патрабаванні да тых, хто будзе надалей узнагароджана Урадам за свае поспехі ў сельскай гаспадарцы, жывёлагадоўлі і авалоданні сельскагаспадарчай тэхнік. Можна не сумнявацца ў тым, што рады ўзнагароджаных не толькі не скароціцца, а яшчэ больш павялічана ў гэтым годзе. За гэта гаворыць размах спартыўнасці і растуць працоўны ўздым у калгасах.

Усяго некалькі дзён назад апублікавана прынятая па ініцыятыве таварыша Сталіна Пастанова Партыі і Урада «Аб плане полеахоўных лясанасаджэнняў, укаранення травапольных севазротаў, будаўніцтва сажалак і вадаёмаў для забяспечання высокіх і ўстойлівых ураджаяў у стэпавых і лесастэпавых раёнах еўрапейскай часткі СССР». Паставлена мэта так выкарыстаць наяўныя вялікія практычны вопыт і дасягненні сельскагаспадарчай навукі, каб калгасы і саўгасы стэпавых і лесастэпавых раёнаў, узброеныя перадавой тэхнік, на працягу бліжэйшых год зрабілі істотны скачок у далей-

шым развіцці земляробства і жывёлагадоўлі. Пры гэтым асабае значэнне надаецца асаенню травапольнай сістэмы земляробства і арганізацыі ў шырокіх размерах работ па полеахоўнаму лясанасаджэнню. Ажыццяўленне гэтага грандыёзнага дзяржаўнага плана, прыняццем якога аб'яўлена вайна засухе і неўраджаям у стэпавых і лесастэпавых раёнах еўрапейскай часткі нашай краіны, выведзе нашу сельскую гаспадарку на прамы шлях высокіх і ўстойлівых ураджаяў, зробіць працу калгаснікаў высокапрадукцыйнай і ў многім узніме эканамічную магутнасць Савецкага Саюза. Наша ўпэўненасць у ажыццяўленні гэтага гістарычнага плана вялікіх работ гаворыць аб тым, наколькі хутка растуць нашы сілы, нашы поспехі і нашы магчымасці, калі мы ідзем па шляху, указанаму Комуністычнай Партыяй, Вялікім Сталіным. (Бурныя апладысмэнты).

У адпаведнасці з узнікшымі больш складанымі задачамі кіраўніцтва народнай гаспадарчай перад намі паўстаўлі новыя задачы ў галіне дзяржаўнага планавання, арганізацыі матэрыяльнага забяспечання, укаранення перадавой тэхнікі ва ўсе галіны гаспадаркі.

У справе планавання народнай гаспадаркі набылі асабае значэнне пытанні каардынацыі і паскарэння ўздыму асобных галін вытворчасці. Як вядома, планы вытворчасці і будаўніцтва складаюцца цяпер для прадпрыемстваў, выходзячы з прагрэсіўных тэхніко-эканамічных норм выкарыстання абсталявання і матэрыялаў, што садзейнічае паскарэнню ўздыму прамысловасці, транспарту і іншых галін народнай гаспадаркі. Кантроль за выкананнем планаў мае на мэце не зрастае дасягненне агульнай сумы валавой прадукцыі, але і абавязковае выкананне заданняў па асноўнай наменклатуры, асартыменту і па палепшэнню якасці прадукцыі.

Ад правільнай арганізацыі справы матэрыяльнага забяспечання, стварэння патрэбных матэрыяльных рэзерваў і эканомнага выкарыстання дзяржаўных рэсурсаў у многім залежаць тэмпы ўздыму нашай гаспадаркі. Пры цяперашнім велізарным размаху вытворчасці і будаўніцтва дакладная арганізацыя забяспечання і кантроль за захаваннем устаноўленых норм выдаткавання матэрыяльных рэсурсаў маюць для дзяржавы важнейшае значэнне.

Паскарэнне механізацыі працёмкіх работ і ўкараненне перадавой тэхнікі ва ўсе галіны прамысловасці, транспарту і сельскай гаспадаркі заўсёды лічылася важнейшай справай большэвіцкай партыі. У сувязі з нашымі гаспадарчымі задачамі таварыш Сталін гаварыў: «...механізацыя працёсаў працы з'яўляецца той новай для нас і рашаючай сілай, без якой немагчыма вытрымаць ні нашых тэмпаў, ні новых маштабаў вытворчасці». Нашы магчымасці ў гэтай справе ў велізарнай ступені выраілі. Прамысловасць Савецкага Саюза можа цяпер вырабляць любыя машыны, прычым размеры машынабудаўніцтва ўжо далёка перавысілі даваенны ўзровень. Дзеючы парк станкоў у нашай краіне значна павялічыўся ў параўнанні з 1940 годам і ў кароткі тэрмін можа быць яшчэ больш павялічаны. Планамерна ўкараненне перадавой тэхнікі ва ўсе галіны народнай гаспадаркі з'яўляецца магутным рычагам у справе далейшага павелічэння магутнасці Савецкай дзяржавы.

Важнейшым мерапрыемствам, ажыццяўленым у нашай краіне пасля 30-й гадавіны Кастрычніка, было правядзенне грашовай рэформы адначасова з адменай картачнай сістэмы забяспечання насельніцтва і ўстанавленнем адзіных зніжальных дзяржаўных цэн на прамысловыя і харчовыя тавары. Іэтае рашэнне дапамагло хутка ліквідаваць адмоўныя вынікі лішка грошай у абарачэнні, які ўтварыўся ў перыяд ваеннага часу, і стварыла спрыяючыя прадпласыкі для паскарэння ўздыму народнай гаспадаркі. У выніку зніжэння дзяржаўных розніц цэн на харчовыя і прамысловыя тавары і палітычнага размаху з гэтым зніжэннем цэн у кааператывінах гандлі і на калгасным рынку, пакупныя здольнасць рубля павялічыліся ў два разы. У выніку гэтага, а таксама ў сувязі з ростам грашовай зарплаты, рэальнае працоўнае плаце работчы і служачы ў параўнанні з мінулым годам узялася больш чым у два разы. (Працяглыя апладысмэнты).

Такім чынам, грашовае рэформа і дзяржаўныя мерапрыемствы ў галіне палепшэння гандлю ў многім садзейнічалі павышэнню матэрыяльнага ўзроўню жыцця работчы і служачы.

Правядзенне гэтых мерапрыемстваў стала магчыма ўжо праз два годкі пасля заканчэння вайны, калі фашысты, якія ўторгліся, нанеслі нашай краіне нечуваннае няшчасці і спустошанні. Гэты факт дэманструе перад усім светам, якія велізарныя сілы і ўнутраныя магчымасці мае Савецкая дзяржава.

Разам з тым, пасля адмены картачнай сістэмы забяспечання паўсталі ва ўвесь рост новыя задачы ў галіне савецкага гандлю, як у горадзе, так і ў вёсцы. Неабходна ўсё зрабіць для таго, каб усмярна расшырыць выбар прадметаў шырокага ўжытку і палепшыць якасць і асартымент гэтай прадукцыі, а таксама палепшыць абслугоўванне спажыўца з боку гандлёвых арганізацый — дзяржаўных і кааператывінах.

З другога боку, поўнасцю забяспечыць стануючыя вынікі грашовай рэформы мы можам толькі ў тым выпадку, калі будзем ва ўсім захоўваць рэжым эканоміі, не дапускаць лішніх выдаткаў, берачы совецкую капеку. Усведамленне важнасці гэтых простых задач пранікае цяпер у самыя шырокія колы савецкіх людзей.

У бягучым годзе нарадзіўся новы патрыятычны рух у работчы масах — рух за мабілізацыю ўнутраных рэзерваў, за рэнтабельную работу прадпрыемстваў, за звышпланавыя накіраванні. Агульнае звышпланавое эканомію ад зніжэння кошту прамысловай прадукцыі складала за дзевяць месяцаў гэтага года звыш 4 мільярдаў рублёў. Спартыўнасць, якое разгарнулася, дазваляе спадзявацца, што да канца года гэтая сума звышпланавых накіраванняў павялічыцца, па крайняй меры, у паўтара раза. Спартыўнасць у гэтай справе вядзе разам з тым да лепшага выкарыстання машын і ўсяго абсталявання

на прадпрыемствах і садзейнічае лепшай арганізацыі вытворчасці, што заслужоўвае заахвочвання з боку ўсіх нашых кіруючых органаў. Гэты рух, які ахапіў многія тысячы прадпрыемстваў краіны, набывае агульнанароднае значэнне па ініцыятыве камуністычнай арганізацыі і працоўных нашай сталіцы — Масквы, якая і на гэты раз апраўдала дадзенаю ёй таварышом Сталіным высокую ацэнку як «сяняносна новай, савецкай эпохі». (Працяглыя апладысмэнты).

Мы жывем у такі час, калі нашы работчы, служачыя і сяляне-калгаснікі па ўсёй краіне ўдзельнічаюць у сацыялістычным спартыўнасці. Цяпер няма і не павіна быць такіх фабрык і заводаў або калгасаў, якія не ўдзельнічалі б у спартыўнасці або не імкнуліся б павялічыць колькасць спартыўнасці ўнутры прадпрыемстваў, унутры калгаса. «Спартыўнасць ёсць камуністычны метад будаўніцтва сацыялізма», па выражэнню таварыша Сталіна. І вось мы бачым, што гэты камуністычны метад будаўніцтва сацыялізма стаў ужо здабыткам усяй масы працоўных нашай Радзімы. Гэта такая вялікая заваёва Кастрычніцкай рэвалюцыі, якую нельга пераацэніць.

Бясмертны Ленін гаварыў:

«Сацыялізм не толькі не гасіць спартыўнасць, а наадварот, упершыню стварае магчымасць прымяніць яго сапраўды шырока, сапраўды ў масавым памеры, уцягнуць сапраўды большасць працоўных на арэну такой работы, дзе яны могуць правяць сябе, разгарнуць свае здольнасці, выявіць таленты, якіх у народзе — непачатая крыніца і якія капіталізм мяў, даў, душыў тысячамі і мільёнамі.

Наша задача цяпер, калі сацыялістычны ўрад ва ўладзе, — арганізаваць спартыўнасць».

Ленін гаварыў далей:

«Шырокае, сапраўды масавае стварэнне магчымасці працягнуць прадпрыемнасць, спартыўнасць, смелы пачыні з'яўляецца толькі цяпер. Кожная фабрыка, дзе выкінуць вон капіталіст або хоць-бы ўі-хадзіраў сапраўдным рабочым кантролем, кожная вёска, дзе выкурылі памешчыка-эксплуататара і адабралі яго зямлю, з'яўляецца цяпер, і толькі цяпер, арэнай, на якой можа правяць сябе чалавек працы, можа разгануць крыху спіну, можа выпраміцца, можа адчуць сябе чалавекам. Упершыню пасля стагоддзяў працы на чужых, паднявольнай работы на эксплуатацыйнаў з'яўляецца магчымасць работы на сябе, і прытым работы, якая абцяжарэцца на ўсе заваёвы навейшай тэхнікі і культуры».

Ленін пісаў гэтыя радкі ў снежні 1917 года, гэта значыць больш 30 год таму назад. Цяпер усе наглядна бачаць прычыны і практычнае значэнне гэтых вялікіх Ленінскіх запаветаў.

Размах і глыбіня сацыялістычнага спартыўнасці паказваюць, што ўвесь савецкі народ ператварыўся ў дружную сям'ю працоўных, незалежна ад нацыянальных адрозненняў і веравызнання. Штодзёна друкуемыя ў нашых газетах паведамленні і справаздачы на імя таварыша Сталіна аб працоўных дасягненнях заводаў і калгасаў, будоўляў і навуковых устаноў, раёнаў і гарадоў, цэлых галін прамысловасці і асобных відаў транспарту, абласцей, краёў і савецкіх рэспублік, — усё гэта сведчыць аб тым, што наша дзяржава ператварылася ў дружную сям'ю народаў, якая паказала сваю незаскрушальную згуртаванасць і пераможнасць у годзі Айчынай вайны, і цяпер кожным днём свайго ўдзелу на працоўным фронце дэманструе растучую сілу маральна-палітычнага адзінства савецкага народа і яго сацыялістычнага свядомасці. (Апладысмэнты).

У нашай краіне ўсе — працоўныя, у нас няма і не павіна быць дармадэў, паразітаў. Часам за ружом гавораць, што мы, скінуўшы гэтых панцоў з наседжаных месц, зрабілі не зусім дэмакратычна. Вынікі, аднак, аказаліся нядрэннымі. Іменна таму, што мы — дзяржава працоўных, дзе няма месца ні дармадэдам, ні паразітам, — мы сёння складаем дружную, многанациональную працоўную сям'ю і, разам з тым, моцна арганізаваную магутную і пераможную армію. (Бурныя, працяглыя апладысмэнты).

Ленін і Сталін вучаць нас не знавацца і не супакойвацца на наяўных дасягненнях. Таварыш Сталін безупынна растлумачвае значэнне метаду крытыкі і самакрытыкі для нашага руху ўперад, для работнікаў усіх без выключэння рангаў.

Усё больш расце размах і значэнне работы нашых арганізацый на культурным фронце. У нас 730 тысяч студэнтаў у вышэйшых навучальных устано-

вах і, акрамя таго, 270 тысяч вучаўцаў-завочнікаў і звыш 34 мільёнаў навукаючыхся ў сярэдніх і пачатковых школах і тэхнікумах. Наш друк, нашы культурныя арганізацыі вядуць велізарную навукова-асветную работу ў масах. Няхай аб'явіцца такая капіталістычная дзяржава, якая захацела б памерацца з Савецкім Саюзам у галіне ўздыму культуры краіны! (Апладысмэнты).

Мы маем права ганарыцца поспехамі савецкага мастацтва і ў апошні час, у асаблівасці, поспехамі савецкай літаратуры (апладысмэнты), што з'яўляецца не малым дасягненнем напружваючага кіраўніцтва партыі. Наша літаратура, кіно і іншыя віды мастацтва ўсё больш узбагачаюцца такімі творамі, якія ў сваіх вобразах раскрываюць ідэйны сэнс паліцей і работы людзей савецкай эпохі. Сапраўднае мастацтва даходліва і пакідае глыбокія сляды ў свядомасці людзей, і таму таксама вялікае значэнне цяперашняга ўздыму ў савецкім мастацтве для развіцця поспехаў у камуністычным выхаванні савецкага народа. Савецкае мастацтва пранікае далёка за ружом краіны, асвятляючы справы і дні нашай Радзімы, якія капіталістычны друк імкнецца скрыць або сказіць у вачах працоўных.

Для ўздыму навукова-тэарэтычнай работы мае вялікае прычыновае і практычнае значэнне апошняе дыскусія ў навуковых колах па пытаннях біялогіі.

Дыскусія па пытаннях тэорыі спадчыннасці паставіла вялікія прычыновыя пытанні аб барацьбе сапраўднай навукі, асновай на прычынах матэрыялізма, з рэакцыйна-ідэалістычным перажыткамі ў навуковай рабоце, нахтал вучэння вейсамізма аб нязменнай спадчыннасці, якая выклічае перадачу набытых уласцівасцяў наступным пакаленням. Яна падкрэсліла творчае значэнне матэрыялістычных прычынаў для ўсіх галін навукі, што павіна садзейнічаць паскоранаму руху ўперад навукова-тэарэтычнай работы ў нашай краіне. Мы павінны памятаць паставленую таварышам Сталіным перад нашымі вучонымі задачу: «Не толькі дагнаць, але і пераўзыйці ў бліжэйшы час дасягненні навукі за межамі нашай краіны». (Працяглыя апладысмэнты).

Дыскусія па пытаннях біялогіі мела і вялікае практычнае значэнне, асабліва для далейшых поспехаў сацыялістычнай сельскай гаспадаркі. Падарма гэтую барацьбу ўзначаліў акадэмік Лысенка, заслугі якога ў нашай агульнай барацьбе за ўздым сацыялістычнай сельскай гаспадаркі ўсім вядомы. Гэтая дыскусія прайшла пад славутым дэвізам Мічуріна: «Мы не можам чакаць літасцяў ад прыроды; узяць іх у нас — наша задача». Гэты мічурынскі запавет, можна сказаць, прасякнуў большэвіцкім духам і кліча не толькі работнікаў навукі, але і мільёны практыкаў сельскай гаспадаркі да жывой творчай работы на карысць і славу нашага народа.

Навуковая дыскусія па пытаннях біялогіі была праведзена пад накіроўваючым уплывам нашай партыі. Кіруючыя ідэі таварыша Сталіна і тут адграілі рашаючую ролю, адкрыўшы новыя шырокія перспектывы ў навуковай і практычнай рабоце.

На нашым уздыме знаходзіцца наша краіна.

Аб гэтым гаворыць той працоўны ўздым і палепшанне быту простых савецкіх людзей, тых дасягненні людзей навукі і мастацтва і тых поспехаў сацыялістычнага будаўніцтва, якія мы бачым штодзёна, удзельнічаючы ў іх кожны па сваіх сілах, і якімі мы маем права ганарыцца. Усё яшчэ нашы ворагі прабавалі ператварыць велізарныя тэрыторыі нашай краіны ў «зону пустыні», громячы і разбураючы ўсё на сваім варажым шляху. Мы яшчэ не залячылі многіх ран вайны, не аднавілі цэлага раду гарадоў, не пабудавалі тых будынкаў і жылля, якія нам патрэбны, каб пакончыць з вынікам ішчэсця фашысцкіх варвараў. Але мы вядзем гэтую работу паспяхова і ўсё больш хутка і ўпэўнена ідзем ўперад, пакінуўшы ўжо ззаду многія дасягненні даваеннага часу.

На вялікім уздыме знаходзіцца наша краіна, дзе сям'я савецкіх народаў спаяна дружбаю і сумеснай працай на карысць Радзімы, паказваючы нябачаны ў гісторыі прыклад супрацоўніцтва і братніх адносін паміж народамі многанациональнага Савецкага Саюза. (Апладысмэнты).

Нас яднае, натхняе да барацьбы і вядзе ўперад большэвіцкая партыя, вялікі правадыр савецкага народа таварыш Сталін. (Бурная аваяця ўсёй залы).

II.

У авангардзе барацьбы за трывалы, дэмакратычны мір

Каірскай дэкларацыяй і Ялцінскім пагадненні, асновай для мірнага ўрэгулявання і на Далёкім Усходзе. Нельга забываць аб тым, што гэтыя міжнародныя пагадненні змацаваны крывёю нашых народаў, якія прынеслі незлічоныя ахвяры і длілі нам магчымасць пераможна скончыць вайну праць фашызма і агрэсіі ў Еўропе і ў Азіі.

З таго часу Савецкі Саюз нязменна настойваў на тым, каб абавязцельствы, прынятыя па гэтых пагадненнях, свята захоўваліся і на справе выконваліся ўсімі дзяржавамі.

Нельга сказаць, што гэтыя абавязцельствы засталіся толькі на паперы. Дастаткова напамінаць, што міжнародная Арганізацыя Аб'яднаных Нацый створана і дзейнічае, хоць яе роліце нярэдка імкнучыся надаць напрамак, які не адпавядае яе асноўным мэтам. Заключаны пяць мірных дагавораў з Італіяй, Балгарыяй, Румыніяй, Венгрыяй і Фінляндіяй, якія з'яўляюцца важным укладам у справу мірнага ўрэгулявання ў Еўропе.

З другога боку, нельга закрываць вачэй на тое, што мірны дагавор з Германіяй не рухаецца з месца. Разам з гэтым, у амерыканскай, англійскай і французскай зонах акупацыі Германіі, якія перакоран пагадненням паміж Савецкім Саюзам, Злучанымі Штатамі, Англіяй і Францыяй, паставлены

31 гадавіна Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэвалюцыі

Даклад В. М. МОЛАТАВА на ўрачыстым паседжанні Маскоўскага Савета

6 лістапада 1948 года

(Заканчэне).

па-за кантролем чатырох дзяржаў, адбываецца аднаўленне на камандных пасадах прамысловасці і кіравання старых дзячоў гітлераўскага рэжыму. Пры гэтым многія дэмакратычныя арганізацыі пазбаўлены магчымасці нармальнай дзейнасці, што Совецкі Саюз лічыць недапушчальным самавольствам.

Не рухаецца справа і з мірным дагаворам для Японіі.

Зразумела, што Совецкі Саюз настойвае на паскарэнні выпрацоўкі мірных дагавораў для Германіі і Японіі ў адпаведнасці з тым, як гэта было прадугледжана пагадненнямі саюзнікаў. Гэта значыць, што выпрацоўка ўказаных мірных дагавораў павінна мець на мэце недапушчэнне аднаўлення Германіі і Японіі, як агрэсіўных дзяржаў, і, значыць, яна павінна садзейнічаць правядзенню дэмілітарызацыі і дэмакратызацыі гэтых дзяржаў. У адпаведнасці з гэтым Совецкі ўрад настойвае на поўным разабранні Германіі і на правядзенні вядомага плана міжнароднага кантролю ў адносінах Рурскай прамысловай вобласці, як галоўнай базы германскай ваеннай прамысловасці. У адпаведнасці з гэтым жа Совецкі ўрад настойвае на поўнай забароне ваеннай прамысловасці ў Японіі і на ўстанавленні адпаведнага міжнароднага кантролю, каб не дапусціць тут аднаўлення ваеннай прамысловасці. Але, разам з тым, Совецкі ўрад лічыць, што нельга душыць мірную прамысловасць ні ў Германіі, ні ў Японіі. Трэба надаваць як германскаму, так і японскаму народу магчымасць забяспечыць сябе ўсім, што ім можа даць іх уласная прамысловасць, якая абслугоўвае мірныя патрэбы.

Калі мы хочам быць вернымі тым абавязальствам, якія прынялі на сябе ў адносінах мірнага ўрэгулявання адносна Германіі і Японіі, мы павінны пайсці па гэтым шляху. Толькі тым, хто хочаць без канца зацягнуць акупацыю Германіі і Японіі, не лічачыся з законнымі інтарэсамі іх народаў, не ухіляюцца ад выканання памянёных міжнародных пагадненняў.

Так абстаіць справа з галоўнымі задачамі пасляваеннага мірнага ўрэгулявання.

Другім асноўным пытаннем знешняй палітыкі СССР з'яўляецца барацьба супраць новых сіл агрэсіі і, адпаведна гэтаму — супраць прапаганды і падпальшчыкаў новай вайны.

З гэтай мэтай яшчэ ў 1946 годзе Совецкі Саюз унёс на разгляд Арганізацыі Аб'яднаных Нацый вядому прапанову аб усеагульным скарачэнні ўзбраенняў і аб забароне атамнай зброі. Не глядзячы на супрацьдзействуючыя элементы, гэтая прапанова ў асноўным была прынята Арганізацыяй Аб'яднаных Нацый.

У мінулым годзе Совецкі Саюз унёс на Генеральную Асамблею сваю прапанову аб мерах супраць прапаганды і падпальшчыкаў новай вайны. Пасля ўсялякіх агаворак і абмежаванняў, унесеныя ў наш праект, Арганізацыя Аб'яднаных Нацый прыняла адпаведнае рашэнне. Рэзалюцыя Генеральнай Асамблеі так старанна памылі ва ўсім водах і так старанна пачысцілі, што ў ёй ні словам не ўпамінаецца аб падпальшчыках новай вайны. Толькі ў загалюку гэтай рэзалюцыі засталося ўпамінанне аб тым, што яна накіравана супраць падпальшчыкаў новай вайны. Тым не менш і гэтая рэзалюцыя мае станоўчае значэнне ў вачах усіх сумленных прыхільнікаў міжнароднай бяспекі, паколькі ў ёй асуджаецца ўсякая форма прапаганды, якая мае на мэце або здольна стварыць або паскорыць пагрозу міру, парушэнне міру або акт агрэсіі.

Каб рэзалюцыя аб скарачэнні ўзбраенняў і аб забароне атамнай зброі не засталася толькі на паперы, Совецкі Саюз унёс у гэтым годзе канкрэтныя прапановы ў развіццё ўказанага рашэння Арганізацыі Аб'яднаных Нацый.

Совецкі Саюз прапанаваў скараціць на адну трэць на працягу года ўсе наяўныя ўзброеныя сілы і ўзбраенні Злучаных Штатаў Амерыкі, Англіі, Савецкага Саюза, Францыі і Кітая — пяці краін, якія нясуць, у якасці сталых членаў Савета Бяспекі, галоўную адказнасць за падтрыманне міжнароднай бяспекі. Гэтая прапанова непасрэдна датычыць толькі вялікіх дзяржаў і не закранае ўзбраенняў і адной іншай дзяржавы. Апрача таго, Совецкі Саюз прапанаваў забараніць атамную зброю, як зброю, прызначаную для агрэсіўных мэт, а не для мэт абароны. Для нагляду і кантролю за ажыццяўленнем мерапрыемстваў на скарачэнні ўзбраенняў і ўзброеных сіл і па забароне атамнай зброі мы прапанавалі стварыць у рамках Савета Бяспекі міжнародны кантрольны орган, якому павінны быць прадстаўлены поўныя афіцыйныя дадзеныя аб стане ўзбраенняў і ўзброеных сіл у Злучаных Штатах Амерыкі, Англіі, СССР, Францыі і Кітаі.

Больш месяца абмяркоўвалася гэтае пытанне ў Генеральнай Асамблеі і яе камітэтах. Пад усялякімі выглядамі вялікія дзяржавы не згаджаліся на скарачэнне сваіх узброеных сіл і ўзбраенняў і на забарону атамнай зброі і дабіліся прыняцця Генеральнай Асамблеяй патрэбнай ім рэзалюцыі.

Прадстаўнікі Злучаных Штатаў і Англіі асабліва непрыязна сустралі нашу прапанову аб забароне атамнай зброі. Яны не могуць абвергнуць бяспрэчнае сцверджанне, што атамная бомба гэта — зброя агрэсіі, а не зброя абароны, што яна прызначана для масавага знішчэння мірных жыхароў і, галоўным чынам, вялікіх гарадоў, і што аб выкарыстанні такой зброі могуць марыць толькі фашысцкія вылюдкі, а не прадстаўнікі свабодных народаў. Але тым, каго таварыш Сталін назваў палуднёнымі «вучнямі Чырчыля па агрэсіі», шукаюць усялякіх повадаў, каб не дапусціць забароны атамнай зброі.

У гэтых адносінах усё больш вызначаюцца два асноўныя лагery ў грамадскай думцы.

У Злучаных Штатах Амерыкі за забарону атамнай зброі выступіла нядаўна ўзнікшая прагрэсіўная партыя на чале з Уолесам і намала амерыканскіх вучоных і грамадскіх дзеячоў, не гаворачы ўжо аб мільёнах працоўных, голас якіх не знаходзіць ад-

люстравання ў куплевых і наёмных органах жэўтага буржуазнага друку. Летам мінулага года ў так званым «рабочым камітэце» пры Атамнай камісіі Савета Бяспекі большасць дзяржаў, уключаючы і Англію, выказаліся за знішчэнне атамных бомб, хоць з-за націску з боку ЗША яны нядаўна ўтрымаліся на гэтай пазіцыі. Даўно вядома, што многія англіскае вучоныя лічаць пазіцыю Савецкага Саюза ў гэтым пытанні правільнай. Няма сумнення, што ва ўсялякі краіне колькасць прыхільнікаў забароны атамнай зброі складае пераважную большасць народа, хоць гэта і не знаходзіць свайго адлюстравання ў Генеральнай Асамблеі.

Чым больш упартым будзе зраўнаўленне з боку агрэсіўных элементаў забароне атамнай зброі, тым усё больш будзе паглыбляцца раскол паміж сіламі агрэсіі і імперыялізма, з аднаго боку, і сіламі, якія абараняюць справу ўмацавання ўсеагульнага міру і дэмакратыі, з другога боку. З гэтага вынікае, што з кожным днём будзе расці ізаляцыя прыхільнікаў атамнай зброі ў міжнароднай грамадскай думцы. З гэтага таксама вынікае, што, узначальваючы барацьбу за забарону атамнай зброі, Совецкі Саюз стаіць на чале ўсіх міралюбівых народаў, на чале перадавых людзей усяго свету. (Працягвае ападысменты).

Да другой сусветнай вайны капіталістычны свет быў раздзелены на краіны буржуазнай дэмакратыі і краіны фашызма. Тады рэлю стэрэатыпаў агрэсіі адгрывалі фашысцкія і мілітарысцкія краіны — Германія, Італія і Японія, якія стварылі так званы антыкамунітарнаўскі блок. Яны і развізвалі другую сусветную вайну, якая закончылася ганебным правам для ўсіх фашыстаў.

Совецкі Саюз здоўга да другой сусветнай вайны заклікаў усё неагрэсіўныя краіны а'яднацца для супрацьдзейня фашысцкай агрэсіі і заўсёды асуджаў здзелі асобных вялікіх дзяржаў з агрэсіўнымі фашысцкімі краінамі за кошт іншых міралюбівых народаў, накіталт ганебнай змовы ў Мюнхене за кошт Чэхаславакіі.

Калі пачалася другая сусветная вайна, Совецкаму Саюзу не прыйшлося мяняць сваёй палітыкі, уступаючы ў антыгітлераўскую кааліцыю разам з Англіяй і Злучанымі Штатамі Амерыкі. Гэта было натуральным прадаўжэннем той знешняй палітыкі, якую Совецкі ўрад праводзіў і да другой сусветнай вайны.

Трозная небяспека, якая нависла над Еўропай, і не толькі над Еўропай, з боку фашысцкай Германіі і агрэсіўнай Японіі з іх вар'яцкімі планами сусветнага панавання і разгрому ўсіх дзяржаў, якія прайшліся гэтаму, прымуціла кіруючыя колы Англіі і Злучаных Штатаў Амерыкі аб'яднацца з Совецкім Саюзам супраць сіл агрэсіі і фашызма. У выніку гэтага саюза паміж СССР і дэмакратычнымі краінамі была атрымана перамога над агрэсіўнымі дзяржавамі і былі прыняты важныя пагадненні ў адносінах пасляваеннага ўстройства.

Совецкі Саюз і цяпер стаіць на базе гэтых пагадненняў, накіраваных на абарону інтарэсаў дэмакратыі і на прадухіленне новай агрэсіі. Совецкі Саюз законана патрабуе, каб гэтыя пагадненні выконваліся на справе і каб унікаючыя ў сувязі з гэтым новыя пытанні таксама вырашаліся па ўзаемнай згодзе зацікаўленых дзяржаў. Ніхто не можа адмаўляць паслядоўнасці Сталінскай знешняй палітыкі Савецкага Урада і таго, што яна поўнасцю адпавядае інтарсам міжнароднай бяспекі.

Уся справа ў тым, што з часу заканчэння другой сусветнай вайны ў палітыцы кіруючых колаў Злучаных Штатаў Амерыкі і Англіі адбыліся такія змены, якія на справе азначаюць адмову ад заключаных разам з СССР пагадненняў, накіраваных на ўстанавленне пасля вайны трызаала дэмакратычнага міру, і выказваюць імкненне гэтых колаў навізаць іншым краінам свой імперыялістычны мір, што несумяшчальна з вызваленчымі мэтамі антыгітлераўскай кааліцыі дзяржаў.

Яны, відаць, лічаць, што з таго часу, як для іх прайшла ваенная небяспека, яны могуць ігнараваць старыя пагадненні з СССР і не лічыцца з іх існаваннем. Сярод кіруючых колаў гэтых краін ёсць нямала ахвотнікаў узяцца за ажыццяўленне сваіх захопніцкіх планаў, накіраваных на дасягненне сусветнага панавання англа-амерыканскага блока. Яны лічаць, што пасля перамогі над Германіяй і Японіяй расчысчана поле для ажыццяўлення іх планаў панавання над усімі іншымі народамі, хоць і не могуць сказаць аб гэтым адкрыта. З шумам і віскам, які ўсё больш умацаецца, друк імперыялістычных колаў нападае на нашу краіну, паколькі ўсім вядома, што Совецкі Саюз з'яўляецца непрымырым праціўнікам захопніцкіх планаў імперыялізма.

Пасля гэтага робіцца зразумелым, чаму важнейшы міжнародны пагадненні, прынятыя з удзелам Савецкага Саюза, парушаюцца цяпер на кожным кроку, і што, напрыклад, бірлінскае пытанне, не глядзячы на дасягнутыя пагадненні паміж СССР, ЗША, Англіяй і Францыяй, застаецца нявырашаным.

Таварыш Сталін даў глыбокае тлумачэнне гэтай палітыцы кіруючых колаў Злучаных Штатаў Амерыкі і Англіі:

«Справа ў тым, што натхніцелі агрэсіўнай палітыкі ў ЗША і Англіі не лічаць сябе зацікаўленымі ў пагадненні і супрацоўніцтве з СССР. Ім патрэбна не пагадненне і супрацоўніцтва, а размовы аб пагадненні і супрацоўніцтве, каб, сарваўшы пагадненне, узваліць віну на СССР і «дзясці» гэтым немагчымасць супрацоўніцтва з СССР. Падпальшчыкі вайны, якія імкнуцца развязаць новую вайну, больш за ўсё баяцца пагадненняў і супрацоўніцтва з СССР, бо палітыка пагадненняў з СССР падрывае пазіцыі падпальшчыкаў вайны і робіць беспрадметнай агрэсіўную палітыку гэтых панюў».

Таварыш Сталін вызначыў гэтую палітыку, сказаўшы, што «Палітыка цяперашніх кіраўнікоў ЗША і Англіі ёсць палітыка агрэсіі, палітыка развязання новай вайны».

З гэтага пункту гледжання зразумела, чаму ва

ўсіх частках зямнога шара ствараюцца ўсё новыя ваенныя амерыканскія базы, чаму амерыканскія ўлады хочаць трымаць свае войскі ў многіх краінах, чаму амерыканскія ваенны бюджэт раздуўся ў гэтым годзе да памеру ваеннага часу і ў адзінаццаць разоў больш, чым ён быў, напрыклад, у даваенным, 1940 годзе. З гэтага пункту гледжання зразумела і тое, чаму ў Вашынгтоне да гэтага часу захоўваюць створаны ў час другой сусветнай вайны англа-амерыканскія ваенны штаб, які распрацоўвае новыя планы агрэсіі тайна як ад амерыканскага, так і ад англійскага народа.

У апошні час ідзе асабліва многа шуму вакол стварэння ўсялякага роду «саюзаў» і «блокаў» заходніх дзяржаў, хоць ім і не пагражае ні адна іншая дзяржава. Уся гэтая вазня вакол «заходніх саюзаў», «атлантычных саюзаў», «міжземнаморскіх блокаў» і да т. п. прыкрываецца абарончымі дэкларацыямі, якія могуць увесці ў зман толькі занадта наўмыслны людзей. На справе гэтыя «саюзы» і «блокі» стаяць мэты падрыхтоўкі новай агрэсіі і развязвання новых войнаў, у якіх зацікаўлены тыя ці іншыя кіруючыя групы, але зусім не народы Злучаных Штатаў Амерыкі, Англіі або якой-небудзь іншай краіны. Што датычыць Англіі і Францыі, то яны знаходзяцца ў супярэчнасці з пактамі аб дружбе і ўзаемадапамозе, заключанымі гэтымі краінамі з СССР.

Таварыш Сталін сказаў сваё важнае слова і аб тым, чым можа скончыцца палітыка падпальшчыкаў новай вайны. Ён сказаў:

«Гэта можа скончыцца толькі ганебным правам падпальшчыкаў новай вайны. Чэрчыль, галоўны падпальшчык новай вайны, ужо дамогся таго, што пазбавіў сябе даверу сваёй нацыі і дэмакратычных сіл усяго свету. Такі-ж лёс чакае ўсіх іншых падпальшчыкаў вайны. Занадта жывыя ў памяці народа жахі нядаўняй вайны і занадта вялікі грамадскія сілы, якія стаяць за мір, каб вучні Чэрчыля па агрэсіі маглі іх адолець і павярнуць у бок новай вайны».

Завя таварыша Сталіна павінна падзейнічаць адвэржваючым чынам. Гэтая заява паказвае, што антысавецкія інтрыгі, якімі цяпер заняты розныя агенты падпальшчыкаў новай вайны, знаходзяцца пад пільным наглядом Савецкага Саюза і дэмакратычных сіл ва ўсім свеце. (Ападысменты). Усім вядома, што такія рэчы не любяць святла. Але прайшоў той час, калі народы былі сляпой зброяй тых ці іншых кіруючых клік. (Ападысменты).

Выбары ў Злучаных Штатах Амерыкі, якія адбыліся 2 лістапада, далі перамогу дэмакратычнай партыі і прэзідэнту Трумэну. Правал рэспубліканскай партыі і Дзьюі, якія выступалі на выбарах за адкрыта рэакцыйнай і найбольш агрэсіўнай праграмай, паказвае, што большасць амерыканскага народа адвэржае гэтую праграму.

Другая сусветная вайна, якая закончылася разгромам фашызма, прывяла да істотных змен у Еўропе, ды і не толькі ў Еўропе.

Удзельная вага ўзмацнення Савецкага Саюза ў міжнародных справах узялася на новы ўзровень. На шлях сацыялізма стаў цэлы рад краін народнай дэмакратыі, з якімі СССР звязаны ўсімi дружбы і ўзаемадапамогі. Зрадніцтва кіруючай нацыяналістычнай групы Югаславіі нанесла вялікую шкоду сваіму народу, але можна не сумнявацца, што камуністычная партыя Югаславіі, абараняючыся на свае інтэрнацыяналістычныя традыцыі, зноўдзе шляхі, каб Югаславія змагла зноў увайсці ў дружную сям'ю, якая аб'ядноўвае СССР і краіны новай дэмакратыі. (Ападысменты).

Выраслі і ўзмацнелі камуністычныя партыі ў краінах Еўропы. Разгром фашызма адкрыў шырокае магчымасці для росту і згуртавання сіл усяго дэмакратычнага і антыімперыялістычнага лагера.

Пасля другой сусветнай вайны карным чынам змянілася і становішча ў Азіі.

З двух з чэрвоу мільярдаў людзей на зямным шары насельніцтва Азіі складае адзін мільярд дзвесце мільёнаў чалавек. Цяпер народы Азіі прышлі ў рух, у якім усё большую ролю адгрываюць народна-вызваленчыя сілы. Толькі закліканыя ворагі прагрэса чалавечтва могуць кідаць палкі ў калёсы гэтага народна-вызваленчага руху.

Такі паступальны ход гісторыі.

Асновы імперыялізма ўсё больш разбураюцца і становяцца ненадзейнымі. Адначасова з гэтым растуць і згуртоўваюцца сілы дэмакратыі, міру і сацыялізма.

У гэтых умовах імперыялістычныя сілы ўсё часцей будуць свае разлікі на ўзмацненні агрэсіўнасці сваёй палітыкі, на стварэнні атмасферы ваеннай істэрыі і да т. п. і гэтыя прыёмы добра вядомы.

Чым больш будуць шумець паны падпальшчыкі новай вайны, тым усё больш яны будуць адштурхоўваць ад сябе мільёны простых людзей ва ўсіх краінах і тым хутчэй будзе адбывацца міжнародная ізаляцыя гэтых панюў. Адначасова з гэтым міжнародны лагер прыхільнікаў міру і дэмакратыі, у авангардзе якога стаіць СССР, усё больш мацнее, ператвараючыся ў вялікую і несакрушальную сілу. (Працягвае ападысменты).

На новым уздыме знаходзіцца наша краіна. Гэты ўздым відаць у гаспадарчых поспехах, у размаху і эмеце культурнай работы, у маральна-палітычным адзінстве савецкага народа, які ўзяўся на новае, больш высокае ступень. З таго ў гэд растуць сілы савецкага народа. Усё вышэй узнімаецца міжнародны аўтарытэт СССР і яго ўплыў у міжнародных справах, пацвярджаючы правільнасць палітыкі нашай партыі. У адпаведнасці з гэтым, Сталінская знешняя палітыка прасякнута непакіхай паслядоўнасцю і спакойнай упэўненасцю ў заўтрашнім дні.

Нашымі поспехамі мы абавязаны большэвіцкай партыі, кіраўніцтву Леніна і Сталіна. (Бурныя, працягвае ападысменты).

Калі летам 1917 года, у перыяд ваенных параўнаў і гаспадарчай разрухі нашы праціўнікі заявілі, што ў Расіі няма такой палітычнай партыі, якая згадзілася б узяць дзяржаўную ўладу цалкам

у свае рукі, Владзімір Ільіч Ленін адразу-ж адказаў, што такая партыя ёсць, што «наша партыя ад гэтага не адмаўляецца: кожную хвіліну яна гатова ўзяць уладу цалкам». У тым-жа годзе большэвіцкая партыя, якая налічвала тады ўсяго 240 тысяч членаў, узначаліла Кастрычніцкую Соцыялістычную Рэвалюцыю і прывяла нашу Радзіму да перамогі надарнай, савецкай улады. (Бурныя, працягвае ападысменты).

Услед за гэтым большэвіцкая партыя вывела краіну з імперыялістычнай вайны, перадала памешчыцкую зямлю сялянам і ліквідавала спробы супраціўлення з боку капіталістаў і памешчыкаў. Тады-ж намі была атрымана перамога над замежнымі інтэрвентамі, якія стварылі марыянетачны «саюз 14 дзяржаў» і якія былі біты разам з іх спрабамі аднаўлення буржуазна-памешчыцкай улады ў Расіі.

Пасля гэтага галоўнай задачай большэвіцкай партыі было — пераадолець гаспадарчую разруху, выклканую грамадзянскай вайной, якая зацягнулася. Нашы ворагі гаварылі: «Большэвікі могуць толькі разбураць». Колькі разоў яны закліалі, што без памешчыкаў і капіталістаў нельга аднавіць народную гаспадарку. Партыя Леніна — Сталіна адказала на гэтыя закліканні большэвіцкім планам сацыялістычнай індустрыялізацыі, пабеданоснымі сталінскімі пяцігодкамі, якія пераўтварылі нашу краіну. (Ападысменты).

Пасля гэтага пачалі прадрাকাць, што «большэвікі зламаюць сабе шыю на сялянскім пытанні», што сацыялістычнае пераўтварэнне сельскай гаспадаркі немагчыма. Пад кіраўніцтвам таварыша Сталіна большэвіцкая партыя вырашыла і гэтую задачу, ажыццяўляючы ліквідацыю кулацтва, як класа, і калектывізацыю многіх мільёнаў сялянскіх гаспадарак і стварыўшы нябачаныя раней прадапсылкі для ўздыму сельскай гаспадаркі і для карэннага палепшання быту сялянства. У выніку гэтых пераўтварэнняў мы дабіліся таго, што саюз рабочых і сялян узяўся на вышэйшым ступень, ператварыўшыся ў маральна-палітычнае адзінства сацыялістычнага грамадства, прыкладаў чагэ не ведала сусветная гісторыя. (Працягвае ападысменты).

Ажыццяўляючы гэтыя задачы, партыя не раз сустракала супраціўленне з боку агентаў класавага ворага, асабліва з боку трацкістаў і бухарынцаў, ачышчыўшы ад якіх, большэвіцкая партыя яшчэ больш умацнела і згуртавалася вакол таварыша Сталіна. (Бурныя ападысменты).

Падзеі Вялікай Айчыннай вайны ва ўсіх у памяці. Сталін узначаліў справу абароны нашай Радзімы і ўзяў у свае рукі кіраўніцтва ўзброенымі сіламі краіны, — і савецкі народ атрымаў перамогу над германскім фашызмам і яго саюзнікамі. Думалі, што збудзе і аслабне СССР, а ён яшчэ больш умацнэў у час Вялікай Айчыннай вайны. Разлічвалі, што пасля вайны Совецкі Саюз акажацца ў залежнасці ад галоўных капіталістычных дзяржаў, а Савецкая дзяржава, як і раней, праводзіць сваю незалежную сталінскую знешнюю палітыку, кіруючы інтарэсамі савецкага народа і міжнароднай бяспекі. (Бурныя, працягвае ападысменты).

Закончылася вайна. Мы атрымалі магчымасць узяцца за мірную працу. Совецкі Саюз перавыконвае сваю новую, пасляваенную пяцігодку. Ідзе ўздым і ў іншых краінах, якія сталі на шлях сацыялізма. Цяпер у пануючых буржуазных колах развілася ўсялякая недарэчнасць «страх» — напалоханы нашымі поспехамі, баюцца эканамічнага ўздыму СССР, які разгортваецца. Зразумела, гэта не прымуціць савецкі народ аслабіць свае працоўныя намаганні, а, наадварот, яшчэ больш натхніць мільёны працоўных нашай краіны — рабочых, калгаснікаў, савецкую інтэлігенцыю, нашу моладзь.

У чым аснова нашых новых і новых поспехаў? Можна каратка адказаць на гэтае пытанне. Асноўнай нашых поспехаў з'яўляецца кіраўніцтва большэвіцкай партыі, Вялікага Сталіна, якое згуртавала рабочы клас і працоўныя сялян у іх барацьбе за перамогу сацыялізма. (Бурныя, працягвае аадысменты).

Ёсць капіталістычныя краіны, у якіх накоплены немалыя багачы і вопыт людзей, ёсць прыродныя рэсурсы і многае іншае. Але сама аджыццява свой век сістэма капіталізма, з яе прыватнай уласнасцю і анархіяй вытворчасці, з раздзяраючымі яе сацыяльнымі і палітычнымі антаганізмамі і крызісамі, асуджае гэтыя краіны на няўстойлівасць і катастрафічныя правалы, на перыядычную качку і рэвалюцыйныя патрасенні.

Іншае становішча ў Савецкім Саюзе, дзе ўзмацнэў сацыялістычны грамадскі лад, які з'яўляецца невычарпальнай крыніцай росту сіл нашай дзяржавы, працоўнага энтузіязма і духоўнага ўздыму савецкіх людзей. У нашай краіне як у вялікіх справах, так і ў кожнай малой справе відаць накіраваную і мабілізуючую ўсю камуністычную партыю, якая не ведае непераадольных перашкод. (Працягвае ападысменты).

Гісторыя Кастрычніцкай Рэвалюцыі правярыла і загартавала ланіска-сталінскае кіраўніцтва нашай партыі, якое заявляла бязмежнае давер'е і любоў савецкага народа. Наш народ заняў сваё пачэснае гістарычнае месца сярод іншых народаў партыі і Вялікага Сталіна ён здольны рабіць новыя і новыя вялікія справы. (Бурныя, працягвае ападысменты).

Няхай жыве Вялікая партыя большэвікоў, партыя Леніна — Сталіна, загартаваны ў баях авангард савецкага народа, натхніцель і арганізатар нашых перамог! (Бурныя, працягвае ападысменты).

Няхай жыве Вялікая партыя большэвікоў, партыя Леніна — Сталіна, загартаваны ў баях авангард савецкага народа, натхніцель і арганізатар нашых перамог! (Бурныя, працягвае ападысменты).

Пад сцягам Леніна, пад вадзіцтвам Сталіна, уперад, да перамогі камунізма! (Бурныя, доўга не змаўкаючая аадысменты). Усе ўстаюць. Воклічы: «Няхай жыве наш родны таварыш Сталін!», «Вялікаму Сталіну, ура!»; «Няхай жыве наша вялікая сацыялістычная Радзіма!».

Урачыстае паседжанне ў Вялікім Тэатры Саюза ССР у часць 31-й гадавіны Вялікай Настрычнічнай сацыялістычнай рэвалюцыі

6 лістапада, у нарадзеньскі дзень, у Вялікім Тэатры сацыялістычнай рэвалюцыі, Вялікі тэатр быў асабліва ўрачыстым і святочным. На франтоне яго велічэйша будынка зліліся агні ілюмінацый, калыхаліся палатнішчы сцягаў. У вярхоўнім небе над плошчай Свердлова палыміліся словы:

«Пад сцягам Леніна, пад вадацельствам Сталіна, уперад, да перамогі камунізма!».

... Савецкай краіне споўніўся 31 год. У прадстаўнікоў стараўшага пакалення, якіх можна было бачыць тут, у Вялікім тэатры, сарод удзельнікаў традыцыйнай урачыстасці, яшчэ свежыя ў памяці кастрычніцкія барыкады 1917 года, гістарычныя дні барацьбы першай у свеце Савецкай дзяржавы, вялікі асновалажнік і пераможца гэтых дзясцігоддзяў сацыялістычнай рэвалюцыі.

Самаадная праца савецкіх людзей, патхляемых большавіцкай партыяй, партыяй Леніна — Сталіна, пераўтварыла аблічча старога Расіі. Наша Радзіма ператварылася ў краіну перадавой індустрыі і сацыялістычнага земляробства, у краіну высокай культуры. У суровыя гады Алічыншай вайны з усёй сілай сказаліся вялікія перавагі савецкага сацыялістычнага ладу.

Вялікі Савецкі Саюз, да якога звернуты сэрцы мільянаў простых людзей усяго свету, ідзе на чале ўсяго прэгрэзуўшага чалавецтва, з'яўляючыся надзейным аплотам міру і бяспекі, свабоды і незалежнасці народаў.

... У Вялікім тэатры сёння прадстаўлені цёт сталіцы — яе знатныя людзі, стаханавцы і вучоныя, інжынеры і архітэктары, дзеячы мастацтва, афіцэры і генералы Савецкай Арміі, Героі Сацыялістычнай Працы і Героі Савецкага Саюза. Усе яны — слаўныя п'ятоны большавіцкай партыі. Вялікі Сталін — правадэр, настаўнік, палкаводзец — шатхіяў савецкіх людзей на

бачыні і працоўныя падзвігі ў імя Радзімы. Вялікі Сталін упэўнена вядзе краіну да новых перамог у барацьбе за выйгродку, за таржаства камунізма.

... Вялікі тэатр у зашчы агню. На сцэне сярэд сцягаў 16 савецкіх рэспублік: партрэт В. І. Леніна і І. В. Сталіна; Вакон — жывыя кветкі.

... 7 гадзін вечара. У прэзідуме паўляюцца таварышы В. М. Молатаў, Г. М. Маленкоў, К. Е. Варашылаў, Л. М. Карагановіч, П. А. Булгакаў, Н. А. Вазнясенскі, П. М. Швернік, А. А. Андрэеў, А. Н. Касыгін, А. А. Кузнецов, М. А. Суслэй, П. Е. Пашамаванка, Г. М. Паноў, М. Ф. Шкіратаў... Удзельнікі паседжання ўстаюць і цёпла вітаюць верных саратнікаў таварыша Сталіна, кіраўнікоў партыі і Урада.

Урачыстае паседжанне Маскоўскага Савета сумесна з прадстаўніцамі партыйных, грамадскіх арганізацый і Савецкай Арміі, прысвечанае 31-й гадавіне Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі, адкрывае тав. Г. М. Паноў.

Аркестр выконвае Дзяржаўны гімн Саюза ССР.

Зала бурнай аваяцый сустрэкае прапанову абраны ганаровы прэзідум — Палітбюро ЦК ВКП(б) на чале з таварышом І. В. Сталіным. Усе ўстаюць. Радаюцца воклічамі: «Іхалі жыць таварыш Сталін!», «Роднаму Сталіну — ура!».

Слова да дэкларацыі аб 31-й гадавіне Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі прадстаўляецца таварышам В. М. Молатаў.

Удзельнікі паседжання сустрэкаюцца паўднёнае тав. В. М. Молатава на трыбуне бурнымі, доўга не змаўкаючымі апладысмантамі.

В. М. Молатаў гаворыць аб слаўных перамогах, атрыманых працоўнымі Савецкага Саюза ў трохі, рашаючым годзе пасляваеннай п'яцігодкі.

Падкрэсліўшы, што Кастрычніцкая рэвалюцыя паклала пачатак крушэнню сістэмы капіталізма, дэкларацыя адзначае, што пасля другой сусветнай вайны ад капіталізма адпалі такія краіны Еўропы, як Польшча, Румынія, Чэхаславакія, Балгарыя, Венгрыя, Албанія, Югаславія, што ў залежных і каланіяльных краінах гіганцкімі крокамі прасоўваецца ўперад народна-вызваленчы рух.

Ва ўсім свеце мацнеюць сілы дэмакратыі. Усё больш расце міжнародны аўтарытэт ССР, як галоўнага аплоту дэмакратычнага і антыімперыялістычнага лагера, які супрацьстаяць лагеру імперыялізма і агрэсіі.

В. М. Молатаў адзначае пасляваенныя поспехі краіны сацыялізма, дасягнутыя ў аднаўленні і далейшым росце народнай гаспадаркі, уздым матэрыяльнага добрабыту працоўных, дасягненні ў культурным будаўніцтве.

— На вялікім уздыме знаходзіцца наша краіна, дзе сям'я савецкіх народаў спаіла дружбы і сумеснай працы на карысць Радзімы, паказваючы нябачаны ў гісторыі прыклад супраўніцтва і братніх адносін паміж народамі многанацияльнага Савецкага Саюза, — гаворыць В. М. Молатаў. — Пас яднае, патхляе да барацьбы і вядзе ўперад большавіцкая партыя, вялікі правадэр савецкага народа таварыш Сталін.

Гэтыя словы сустрэкаюцца бурнай аваяцый усёй залы.

В. М. Молатаў, спыняючыся на характарыстыцы знешняй палітыкі Савецкай дзяржавы, якая ідзе ў авангардзе барацьбы за трывалы, дэмакратычны мір, гаворыць аб галоўных задачах пасляваеннага м'рпага ўрагування, за вырашэння якіх ішчэ застаецца ССР, аб барацьбе супраць новых сіл агрэсіі. В. М. Молатаў напамінае нядаўняе выказванне таварыша Сталіна з поладу палітыкі англа-амерыканскіх падпалычыцкай вайны, якая можа скончыцца для іх толькі ганебным правадам.

В. М. Молатаў гаворыць далей аб істотных зменах, якія адбыліся ў Еўропе, ды і не толькі ў Еўропе, у выніку другой сусветнай вайны, што закончылася разгромам фашызма. Устой імперыялізма ўсё больш разбураюцца і становяцца непадзейнымі, адначасова з гэтым растуць і загартоўваюцца сілы дэмакратыі, міру і сацыялізма, на чале якіх стаіць ССР.

Заклучныя словы дэкларацыі В. М. Молатаў прысвечаны большавіцкай партыі, таварышу Сталіну.

— Гаворыць Кастрычніцкай Рэвалюцыі, — гаворыць ён, — праверыла і загартавала ленынска-сталінскае кіраўніцтва нашай партыі, якое заваляла бізжэснае давер'е і любоў савецкага народа. Наш народ зашчы сваё часовае гістарычнае месца сярод іншых народаў і даказаў, што пад кіраўніцтвам камуністычнай партыі і Вялікага Сталіна ён здольны рабіць новыя і новыя вялікія справы. (Бурныя апладысманты).

В. М. Молатаў абвешчае здравіцу ў часць савецкай Радзімы — цявартныя дружбы і саваы народаў нашай краіны, у часць партыі Леніна — Сталіна.

— Пад сцягам Леніна, пад вадацельствам Сталіна, уперад, да перамогі камунізма!

Гэтыя словы сустрэкаюцца бурнай аваяцый усёй залы.

Удзельнікі ўрачыстага паседжання з велізарным уздымам прымаюць прытанне вялікаму правадэру савецкага народа таварышу Сталіну. Усе ўстаюць. Пад звадом тэатра зноў грывяць бурныя апладысманты, радаюцца воклічамі прывітаньняў у часць таварыша Сталіна — геніяльнага патхляцеля і арганізатара савецка-гістарычных перамог савецкага народа. У зале ўрачыста гучыць Дзяржаўны гімн Саюза ССР.

Пасля ўрачыстага паседжання адбыўся вялікі святочны канцэрт.

(ТАСС).

УРАЧЫСТАЕ ПАСЕДЖАННЕ ў МІНСКУ

Пад велізарным будынкам Беларускага дзяржаўнага Вялікага тэатра оперы і балета ў памяншаным праектарыі разваваецца чыровы сцяг. Будынак тэатра ўпрыгожаны партрэтамі Вялікага Сталіна і членаў Палітбюро Цэнтральнага Камітэта ВКП(б).

6 лістапада, у 7 гадзін вечара, тут адбылося ўрачыстае паседжанне Мінскага гарадскога Савета дэпутатаў працоўных сумесна з партыйнымі, грамадскімі арганізацыямі і прадстаўніцамі Мінскага гарызона, прысвечанае 31-й гадавіне Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі.

Задоўга да пачатку паседжання трох-ярусную залу тэатра запоўнілі дзешчыя стаханавцы прамысловасці і транспарта, будаўнікі і вучоныя, інжынеры і афіцэры, Героі Савецкага Саюза і Героі Сацыялістычнай Працы, работнікі культуры і мастацтва. Іх поглядзі накіраваны ў глыбіню сцэны, дзе на фоне чыровага акасіміту ўзвышаюцца партреты правадэраў Ва-

лікай Кастрычніцкай рэвалюцыі, стваральнікаў сацыялістычнай Савецкай дзяржавы В. І. Леніна і І. В. Сталіна. У партрэтах — герб Савецкага Саюза. Сцэна ўпрыгожана мноствам жывых кветак. Яа сцягаў — ганаровая варта.

За сталом прэзідума — тт. Гусараў, Кляшчэў, Казлоў, Ігнацьеў, Тур, Іаўчук, Зімянін, Цанава, Трафіменка, Макараў, Бугаеў, Машараў, Бельскі, Золаў, Шаўроў, Ляхтанав, Чорны, Руданка, Зудзь, Іваноў, Бельчанка, Малочка, Грудзін, работнікі навукі і мастацтва, перадавыя стаханавцы прамысловых прадпрыемстваў і новабудоўляў Мінска.

Старшыня Выканкома Мінскага гарадскога Савета дэпутатаў працоўных тав. Дзугашэўскі аб'яўляе ўрачыстае паседжанне адкрытым. Магутны гучыць Гімн Савецкага Саюза.

Паступае прапанова ў ганаровы прэзідум урачыстага паседжання выбарць Палітбюро ЦК ВКП(б) на чале з таварышом Сталіным.

Усе ўстаюць. Грымць бурная аваяцый у часць вялікага прадаўжальніка сэрвы Леніна, правадэра і настаўніка працоўных таварыша Сталіна.

Старшыняствуючы прадстаўляе слова да дэкларацыі аб 31-й гадавіне Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі сакратару ЦК КП(б) Беларусі тав. М. В. Зімяніну.

Тав. Зімянін гаворыць аб гістарычным шляху, пройдзеным савецкім народам пад кіраўніцтвам большавіцкай партыі, пад вадацельствам Вялікага Сталіна.

Дэкларацыя падрабязна спыняецца на поспехах, дасягнутых беларускім народам

у сацыялістычным будаўніцтве, гаворыць аб задачах, якія стаіць перад працоўнымі рэспублікі ў ажыццяўленні градыдзёнай праграмы пасляваеннай сталінскай п'яцігодкі.

Заклучныя словы дэкларацыі, які абвешчае здравіцу ў часць любімага правадэра народаў, патхляцеля і арганізатара ўсіх нашых перамог таварыша Сталіна, тонуць у бурнай аваяцый усёй залы.

З новай сілай успыхвае аваяцый, калі прымаецца прывітаньне пісьму Вялікаму Сталіну.

Старшыняствуючы аб'яўляе ўрачыстае паседжанне закрытым. Аркестр выконвае Гімн Савецкага Саюза.

Пасля ўрачыстага паседжання адбыўся вялікі канцэрт.

Бібліятэкі рэспублікі

Бібліятэчны калектар Камітэта па справах культуры-асветных устаноў пры Савецкім Міністраў БССР накіраваў за апошнія 10 месяцаў 1948 года ў абласныя, раёныя, а таксама профаўныя і школьныя бібліятэкі рэспублікі зашчы 350 тысяч розных кніг.

Асабліва вялікі попыт на кнігу «Баротская біяграфія І. В. Сталіна».

У лістападзе бібліятэчны калектар зашчы ва ўсе бібліятэкі рэспублікі трэці том

Твораў І. В. Сталіна на беларускай мове, які нядаўна вышлі ў свет Дзяржаўнае выдавецтва Беларусі, а таксама «Шытані ленынізма» І. В. Сталіна на беларускай мове і многа іншай палітычнай літаратуры.

Рэспубліканскім бібліятэкарам за кароткі тэрмін разаслана больш 35 тысяч станаграм публічных лекцый, выдадзеных Усесаюдным Таварыствам па распаўсюджанню палітычных і навуковых ведаў.

Новы дакумантальны фільм

Кіностудыя «Беларусьфільм» закарчывае здымкі новага хранікальна-дакумантальнага фільма — «30 год БССР».

Фільм прысвечаны вялікаму гістарычнаму шляху, пройдзенаму нашым народам пад кіраўніцтвам большавіцкай партыі.

Пад стварэннем фільма працуюць кінарэжысёры — Г. Ламінадзе, С. Спашнаў, кінаапаратары — Заўраты Сталінскай прэміі В. Цытрон, і Вейнеровіч, апаратары М. Бераў, С. Фрыд і іншыя.

Радыефікацыя вёсак

Рах калгасаў, соўгасаў і МТС Палескай вобласці будуць уласныя радыевузлы. Новыя радыевузлы абсталяваны ў сельгасарцелі «Большэвік», Хойніцкага раёна, соўгасе «Лінава», Васілевіцкага раёна, вёсцы Рудакова. Радыефікавана больш 300 дамоў калгаснікаў. Заканчваецца бу-

даўніцтва новых радыевузлоў у вёсках Даманавіч, Дабравіч.

Калгас «Кім», Хойніцкага раёна, пабудавалі свой кіностаў. У ім абсталявана стацыянарная гуквая кіностаўка. У апошнія дні тут з поспехам ідзе дэманстрацыя фільма «Маладая гвардыя».

(Наш вар.)

Новыя музычныя творы

На паседжанні музычна-рэпертуарнай камісіі Кіраўніцтва па справах мастацтва пры Савецкім Міністраў БССР былі разгледжаны новыя творы беларускіх кампазітараў.

Прыняты і рэкамендваны да выканання: «Фантазія на беларуцкія тэм», 4 беларускія танцы для сімфанічнага аркестра, музычныя карцінкі для галасы з фартэпія-

на — на матэрыяле беларускага фальклора В. Залатарова і «Святочная уварчэра» П. Падкавырава.

Камісія таксама прыняты камсамольскія і аэрадыныя песні: У. Алоўкава, М. Шнейдэрмана, Д. Лукаса, С. Палоскага.

Ухвалены і рэкамендваны да выканання новы твор І. Жыновіча «Лявоніха» для беларускага народнага аркестра.

Паседжанне сенцы прозы

2-га лістапада адбылося паседжанне сенцы прозы, на якім абмяркоўвалася апавесць маадоў пісьменніка Алены Васілевіч «Шляхі-дарогі».

Аповесць прысвечана паказу жыцця калгаснаўскіх вёскаў у перыяд вайны і ў пасляваенны час.

Пісьнік Пестраў у сваім выступленні адзначаў, што пісьменніца ў першай частцы апавесці рэалістычным паказ нашай сучаснасці прымяе шматлікімі натуралістычнымі апісанямі.

— Калгасная вёска, — гаворыць ён, — паўстае ў апавесці перад чытачом такою-ж, якую яна была 20 — 30 год таму назад. Героі твора інтэлектуальна абмежаваны.

На думку П. Пестрава, другая частка апавесці значна лепш першай, яна мае менш натуралістычных апісаньняў, асобныя вобразы добра запамінаюцца.

Іван Шамякін у сваім выступленні спыніўся галоўным чынам на недахопах апавесці. Ён лічыць паказ калгаснаўскіх вёскаў аўтарам няправільным. Калгаснікі не перамагаюць ніякіх п'якжасціў, жыццё замкнута, як быццам на якім востраве. Адначасова І. Шамякін адзначаў умне пісьменніцы трыпа назіраць за наваколным жыццём, будаваць шчывы дызайн.

Іван Мележ адзначаў, што апавесць напісана непасрэдна, з цёлым лірычным пахуцём. Асабліва ўдала, на яго думку, раскрыта жаночая псіхалогія. Аднак, гаворыць ён, твор кампазіцыйна рыхлы, у ім ёсць многа лішняга, сырога, недарэчнасцяў. Жыццё вёскі паказана павярхоўна, мова героюў не індывідуальна.

На сенцы выступілі таксама М. Лынькоў, Ул. Карпаў, П. Кавалёў.

„Полымя“ № 10

Дзесяты нумар часопіса «Полымя» адкрываецца перадавым артыкулам «Навуковая гісторыя большавіцкай партыі» (да дзесяцігоддзя з дня выхату ў свет геніяльнай працы І. В. Сталіна — «Кароткі курс гісторыі ВКП(б)»).

У часопісе змяшчаюцца новыя паэма Аркадзя Буляшова «Новае рэчышча», заканчэнне апавесці У. Шахаўна «Землякі», верш А. Вялігіна «Комсамольцы» і апавяданне І. Шамякіна «Здзейсненая мара».

У раздзеле артыкулы і біяграфіі надрукаваны крытэкі: А. Кучара — «Па-

этычная творчасць Патра Глебін», Б. Бур'яна — «Комсамол у літаратуры», А. П'янікова — «Перыядызацыя гісторыі феадальнага грамадства Беларусі», У. Пяфёда — «Мастацкі тэатр і тэатры БССР» і М. Модала — «Да вынікаў тэатральнага сезона».

У нумары надрукаваны публіцыстычны артыкул Н. Дарожкіна «За мічурынскую біялагічную навуку» і рацэнзія Я. Герцовіча на кнігу вершаў А. Астрэйкі «Добры дзень».

УЛ. КАРПАЎ

„Глыбокая пльня“

Беларусь увайшла ў летані Вялікай Алічыншай вайны як краіна-партызанка. Таму натуральна Алічыншай вайна была, бярэ і доўга яшчэ будзе бярэ увагу беларускіх пісьменнікаў, а народныя мейсці — героі Алічыншай вайны падоўга яшчэ застаюцца адным з галоўных герояў твораў.

Пісьменнікі падыходзяць да паказу гэтых гераічных часоў адвадана сваёй літаратурнаму крада, магчымасці і таленту. Але велікі доўга большасць з іх хварэла на адну спольную хваробу — антыгэраічнасць і эмпірызм. Робячы пацучы пасты галоўным матывам у паводніках і ўчынках дзейных асоб, некаторыя пісьменнікі міжвольна падтрымлівалі той глыбока памысловы тэзіс, што партызанскі рух нарадзіўся, як рэакцыя на нямецка-фашысцкі гвалт і тэрор. Іх героям быў змагар-адзіночка, удачлівы, смеда, самазварыны. Галоўным матывам яго дзейнасці з'яўляўся асабісты пачатак, рухавіч сілай — помста, а зыходным пунктам — гора, прычыненая яму ворагам. Тыповыя абставіны ў творах зніжчалі да агульнага сюжэтнага палажэння. Героі быў дадзены ад народа, не звязаны з ім. Ён дзейнічаў на свой страх і рызык. І нахай ён рабіў гераічныя ўчыны, змагаўся з усім ілютам сваёй душы, за яго падзвігамі, за яго ўчынкам не адчуваўся і не магла адчувацца та перамагаючая моц, якая ўласціва масаваму ўсерадному руху. Яго барацьба змянялася заставаецца эпізодычнай. Ізаваны ад народа, ён быў адарваны і ад носьбіта вышэйшай рэвалюцыйнай мудрасці і волі — партыі, чый ідэялы і арганізаваны Уплыў надаваў руху строгую мотанакіраванасць, сілу і ўпэўненасць у перамогу. Гэтых лібаў не быў паабзаўлены і найбольш будны памеру твор мінулага года — апавесць У. Краўчанкі «Рыгор Шыбай».

Інакш да паказу партызанскай барацьбы падышоў у сваім творы «Глыбокая пльня» Іван Шамякін.

Мамады пісьменнік акцентаваў сваю ўвагу на жыцці і змаганні такіх калектываў, як вёска і атрад. Ён паказваў, што ўсерадны партызанскі рух узнік як вынік дзеянняў памаганняў — народа, што імкнуўся абараніць савецкія формы жыцця, і яго авангарда — партыі, якая ўзбройвала народ ідэяна, згуртавала яго і навяла на барацьбу.

Дзейныя асобы «Глыбокай пльні» — людзі розных характараў і стану. Але ўважлівы яны ў Алічыншай вайну з адрыпшталізаваным светлаглядам, набывшым на працягу жыцця ў савецкіх умовах. Большасць з іх непатрэбна было праз асабістыя пакуты і роздум даходзіць да сэнсу падзей, каб вызначыць сваё месца ў гэтых падзеях. Іх паводніны і ўчыны ў час нямецка-фашысцкай акупацыі былі натуральным прамасці іх паводні і ўчынкаў у час мірнай нары. Рызыкуючы жыццём, Тацяна Маеўская ратуе ўрайскага хлопчыка, за маці якога палывалі гітлераўскія вылюдкі, і ўсенаўляе яго. Яе бацька Карп Маеўскі разам з іншымі калгаснікамі ў першыя дні акупацыі хавае калгасную маёмасць, упэўнены, што яна спатрэбіцца ў будучым, і г. д. Пятанне — змагацца ці не, — не існуе для іх. І калі іх хваляе думка, дык толькі, як гэта рабіць.

Пісьменнік ігнадуе Карп Маеўскі на словы дачкі аб тым, што гітлераўцы не могуць быць рабітымі, гаворыць: «Добра ў цябе сэрца, дачушка... Залато... Усё ў ім змяшчаецца — і любоў, і нявінасць. І веру яго. Але пачэр што нам рабіць? Не магу я сядзець і чакаць. Не магу глядзець на гэтых катаў і на розных адрадкаў... А што рабіць? Вось падкажы мне — што рабіць?.. Як рабіць?..».

Прычым, гэтыя пытанні ён задае ў той час, калі ў сенах, ляюбна загорнуты ў прамасленую ачуку, у яго ляжыць схававаны пісталет. Ён поўны ідэяў барацьбы. І яго ахопівае вялікая радасць і адчуванне

палёгкі, іменна палёгкі, калі выпадак дапамагае яму ўстанавіць сувязь з былым сакратаром райкома партыі, цяперашнім камісарам партызанскага атрада Шаўлам Іясніцкім.

Безумоўна, пакуты і асабістае гора, што прынеслі старому, яго самі, вёсцы, Радзіме гітлераўскія захопнікі, тым больш актывізаваў Карпа Маеўскага, загартаваў яго нявінасць.

У новым асяцягненні таксама паддзены ў апавесці і зверствы немцаў. Гэта не толькі і не столькі рэспрэсіі супроць наўстаўшага народа, колькі ажыццяўленне з халодным разлікам намечанага плана — знішчэнне палыя нацы. Гэта не толькі і не столькі вынік жорсткасці асобных прадэўнікоў фашыскай Іямеччыны, колькі рэалізацыя аднака фашызма наогул, без якой ён не мысліцца, як, скажам, капіталізм без эксплуатацыі чалавеча чалавечкам.

Адвэртаваўшы ў апавесці растаючы сід, якая пачала складацца з першых-жа дзён акупацыі, намаляваўшы карціну страшнага гвалту і адзекіў, на якія акупацыйныя справадзілі асудзіць народ, пісьменнік паказаў, як гэтыя сілы прыйшлі ў рух і далі тое, што мы называем усенароднай партызанскай барацьбой. З дробных груп вырасталі партызанскія атрады, з атрадаў — брыгады, а брыгад — цэлыя злучэнні, радзівінымі і нацыянальнымі авіяцэсамі заучаныя з сардам Радзімы — Маскоўяй, Бадай самае галоўнае, што становіцца вылучае «Глыбокую пльню» ад большасці твораў, прысвечаных партызанскай тэматыцы, гэта тое, што ў ёй на простых, узятых з жыцця фактах, раскрыта велізарнейшая арганізаваная і накіроўваючая роля вялікай партыі, паказана, як ідэя, авалодваючы масай, ператварыцца ў матэрыяльнае сілунае.

Да Іясніцкага п'яціцца ўсё сумленна і здаровае. Святалючы твары арахаўцаў, калі яны слухаюць яго суровы расказ пра першыя ваенныя кастрычніцкія парад на Краснай плошчы, пра мудрую прамову правадэра, Тацяна не зводзіць з яго вачэй і «вялікае захваленне гэтым мужным чалавечкам распе ў ёй». Думкі і падзеі Карпа Маеўскага накіраваны таксама да Іясніцкага. «Я і не ведаю, як вам дзякаваць... — сустрыўся з

камісарам ва ўмоўным месцы, гаворыць стары. — Ураз усё праяснілася...» «Павел. Накарай гэтага нягодніка. Знайдзі яго. За слёзы напы, за кроў, за гора наша», — прасіць Іясніцкага жанчына, якая паведыла яму пра нечуваннае злычэства пераапраўшаных немцаў і паліаўя. «— Іясніцкі... — Сакратар райкома. — Павел Сіпянавіч...» — называючы Іясніцкага, узрушана ўсклікаюць камсамольцы, што сабраўся на тэйны сход, і прагна лодыць словы камісара, які вызначае ім задачы. У страху дражыць перад Іясніцкім вораг, і адно яго імя наводзіць на адрадкаў жах.

Удумлівы, стрыманы Іясніцкі ведае самыя патэяныя думы і мары народа, бо ён сам плочь ад плочі, косяць ад косяці гэтага народа. Ён умее ўздзейнічаць на людзей, давесці ім справядлівасць сваіх слоў, узняць іх, павесці за сабой. Ён умее разгадаць самы хітры ход ворага і папярэдзіць яго.

Сіла партызанска кіраўніцтва заключаецца ў тым, што партыя для дасягнення пастаўленай мэты не толькі правільна вызкарчывае абставіны, якія склаліся, але і сама стварае патрэбныя для гэтага абставіны. Ажыццяўляючы партыйныя ўказанні, Іясніцкі ўмеў як прыстасавалі сваю работу да задач канкрэтнага дня, так і ўмовы дадзенага дня паднахляваць сваім задачам.

Будучае было заўсёды прадметам думак Іясніцкага. Длучы на сход надпаловай камсамольскай арганізацыі, Іясніцкі гаворыць, звяртаючыся да Тацяны:

«Шоў і ўвесь час аб зямлі думаў, палюска лічыў. А сэрца крывёю абліваўся. Гэта зямля калгаса «Воля». Буйнейшы і багацейшы калгас. Два трактары палзе лета працавалі на гэтым полі. У мінулым годзе тут ланіцы незасеянай зямлі пельга было знайсці, а зараз... Колькі треба будзе працы пакаласці, каб вырнуць зямлі дапаўняную сілу, ураджаінасць. Палітая крывёю, яна вымагала і ноту нямаля... Нічога, мы народ жылісты. Выпагнем».

Добра перададзена ў апавесці арганічная сувязь падзей, што адбыліся і на вялікай зямлі, і на далёкім фронце, і тут, у глыбокім тыле праціўніц. Прычым, уся накіраванасць гэтых падзей сведчыла аб непаражэннасці будучай перамогі.

Аднак, пераадолеўшы вышэй памянёныя недахопы твораў па партызанска тэматыцы, І. Шамякін не здолеў канчаткова вызваліцца ад іх. Гэта выявілася перш-на-перш, у тым, што апавесць атрыманася не ў адным плане. Першая і палова другой часткі вытрымана ў строгім рэалістычным стылі. Тут мы сустрэкаем і сакавіты бытавыя замалёўкі, і глыбокі псіхалагічны аналіз паводні і ўчынкаў дзейных асоб, і шырокія карціны беларускай прыроды. Дзешняе разгортванне тут павольна і велічна, што так трапіна падкрэсліваецца самай назвай твора — «Глыбокая пльня». Другая-ж палова другой часткі і трэцяя частка ігнадуваць ужо дэтэктыв. Тут ужо не ўсе падзеі маюць сваё лагічнае выйсцё, сэнсы і эпізоды тут чаргуюцца, як у калейдаскопе. За прыгодымі асобнымі дзейным асоб губляюцца галоўнае — лёс народа і яго барацьба супроць захопнікаў. Такія сапраўдныя героі падзей, як Іясніцкі, Карп Маеўскі, Тацяна адступваюць кудысьці на задні план. Іх месца заступае легендарны разведчык Андрэй Буйскі, які робіць палізіт, што стаяць на мяжы магчымага. Смелы і ўдэлівы, ён праз радзіваташчыю Цэнтральнага штаба папярэджае брыгаду Іясніцкага аб надыходзячым небяспецы. У крытычны для брыгады момант, пудам трапіўшы ў якасці кіноапаратара ў штаб камандуючага нямецкі карнымі сіламі генерала Адлера, узрываецца сам і ўзрывае ўсіх сабраўшыхся афіцэраў штаба.

Адначасова, змяніўшы ракур у абмалеўцы падзей, пісьменнік эканцэнтравалі сваю ўвагу на інтымным баку жыцця сваіх герояў. Ён захапіўся радам любіўных інтрыг: Тацяна — Жыня Лубяў, Андрэй Буйскі — Насця Зайчук, Мікалай Маеўскі — Алена Зайчук і г. д.

У выніку пільнага задумання ў пачатку вобразы не атрымалі свайго поўнага развіцця. Гэта датычыцца ў першую чаргу найбольш каларытнага вобраза Карпа Маеўскага — носьбіта народнай мудрасці, па-

мяркоўнага гаспадарывага калгасніка, ходма падзей прымушанага ўзідца за зброю, і асабліва Тацяны Маеўскай, яго дачкі.